

JOCH DE NOYS.

—
Sarsuela en dos actes y en vers,
inspiració del francés.

Lletra de

Dⁿ. E. Vidal y Valenciano

y

Dⁿ. Joseph Broca y Broca.

4022

—
MUSICA DE

Offenbach y de Joseph Navarro.

—
ESTRENADA EN LO TEATRO DEL TIVOLI.

1885.

THE HISTORY OF THE

ROYAL SOCIETY OF LONDON

FROM ITS INSTITUTION IN 1660

TO THE PRESENT TIME

BY JOHN DE LA BECHE

ESQ. F.R.S. &c.

LONDON: PRINTED BY RICHARD CLAY AND COMPANY, LTD.

BUNGAY, SUFFOLK, 1928.

BY APPOINTMENT TO HER MAJESTY THE KING

PRINTING OFFICER IN ORDINARY TO HER MAJESTY

AND TO THE PARLIAMENT

BY AUTHORITY OF PARLIAMENT

PRINTED AND SOLD BY HIS MAJESTY'S STATIONERS

AND BOOKSELLERS

PERSONAS.

—

Ventura.

Trinidadat

D^r. Ziberi.D^r. Pasqual.D^r. Nassari.D^r. Roeh.

Grosapis.

Un notari.

Criats - Criadas - Soldats, Burgesos.

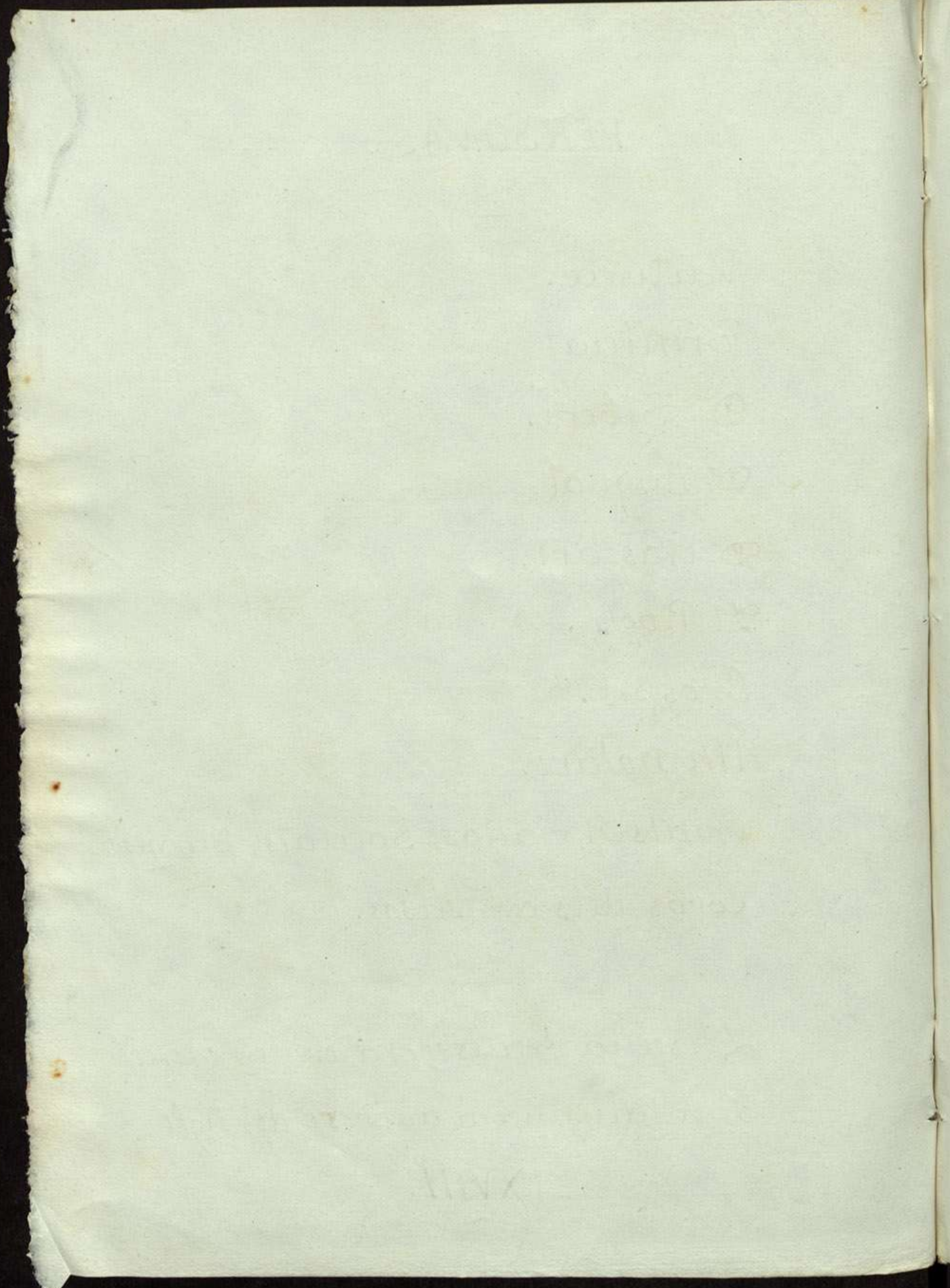
Coros dels dos sexes.

—

L'escena transcorre en un castell
de Catalunya a darrers del sigle

XVIII.

—

ACTE PRIMER

Representa la escena lo pati del castell. Porta al foro que es la que dona à fora: dos interiors à la dreta y altres duas à la esquerra: las primeras conduheixen al interior del castell: las segonas figuran serve l'una la de las habitacions de D. Pasqual, lo majordom, y l'altra la de las del mestre D. Wassari.

Al aixecarse 'l teló, criats y
criadas y homes y donas del
poble, estan enramant l'escena,
com si esperessin la arribada
de algú y volguessen obsequiar-
lo.

ESCENA I

Coro de homes y donas - Cropsis.

- Musica -

Zots. De flors y verdura
guarnim lo castell;

que ve D^r. Fiveri
 trempat y alegret.
 Sarans y balladas
 s'estan preparant,
 sortijas y cossos
 endoyna aniran.

Donas. vos posarem las saldillas
 y ls devantalets de rams
 y ls mangotets ab civellas
 y ls tapinets enflocats.
 Ballarem Jalsas pavanas
 tirabous y contrapas:
 tot sera gatsara y broma,
 tot sera felicitat.

Homes. vos posarem las calsillas
 y las calsas de Joma's
 las sabatas enflocadas,

y'ls jaquets encasacats.

Ballarem dolces pavanas,

tirabous y contrapàs:

tot serà gatsara y broma,

tot serà felicitat.

Fots. De flors y verdura

guarnim lo castell

que ve D.ⁿ Fiberni

trempat y alegret.

Sarons y balladas

s'estan preparant,

sortijas y cossos

endayna aniran.

— Recitat —

ESCENA II.

Dits. D^r. Nassari.

Wa.

(Lixint de la porta primera, dreta.)

Basta de canturias, plebe
quid cervel-lum omplenantur...
que vol dir pel cas.... etcetera.
Deixeuvos ja d'embracades,
que desde l'arxim he vist
que l' senyor Baró s'atansa.

Cros.

(Ab viva.)

S'atansa?... Donchs corro a rebrel.

Varios. Y jo... y jo...

Wa.

(Ab molta solemnitat.)

Quatre paraulas.

Quan vinga, fora barrets.

Cros.

(com admirat.)

Y'ls que no'n porten?...

Wa.

(com veientse atrapat.)

Carambas!...

(Després de reflexionar.)

Qui no'n diu que no se'l tregui:
ho tenim entès?

Fots.

(Badant la boca.)

Ah!...

Wa.

(Escarmentat.)

Ases!...

(Tranquill.)

Bons vivas fots à la una.

Cros.

(Ab vivesa.)

Quan toqui la una?

Wa.

(com aturallat.)

L'aspita!...

(Retornant la veu.)

Vull dir tots ab un plegat:
omnes conjuncte clamare.

Uns. Que sabi!

Altres. Qu'es destruit!...

Cros. Ma noy que llantó que gasta!...

Na. Sempre vulgus vicium est,
que vol dir.... etcetera....

(com empentlor.)

Alsa... alsa!

ESCENA III.

D.ⁿ Wassari.

(Se sent en direcció a las habitacions.

del majordom una gran trencadissa

de plats, Wassari o espanta.)

Jesus, Maria Josep
y quina terrabastada!..
La deu esse en Ventura.
Que cert allò de la cabra
que sempre va per las sevas!..

(Franciscó.)

Quim càrrech, lo meu, quim càrrech!..
Empenyat en contrariar
lo que natura demana.
Ay de mi, si's descubreix
aquest secret que m'esclafa!...
Mes callem.... sento trepitj...

(Mirant.)

D.ⁿ Pasqual!... Ve turbonada!

ESCENA III

D. Wassari - D. Pasqual.

Pas. (que ix de la primera porta es-
quera, molt cremat.)

Això no's pot aguantar,
això ja de mida passa,
això es un caball desfet,
no es Jona, això es un Diablè!...

Wa. (com tractant de calmarlo.)

La juventut, D. Pasqual.

Pas. (mes exultat.)

Vostè 'm de la culpa!...

Wa. (ab humilitat.)

Vaja,
descarregui sobre mi....

Pas. L'hi apar si la raho' m falta?
Ha trencat ab la pilota
lo servey de porcelana,
lo globo gran, hont hi ha'ls peixos
que ave medan per la sala...

Ma. I deixi que's divirteixi...

Pas. D. Wassari l' tonto paga.

Ma. (Qu' es modest aquest bon home!)

Pas. Semblant desgabell m' exalta.

I pensa' que ab lo meu geni
jo miro sempre per casa....

Ma. (I's fa la dels altres seva.)

Pas. Jo se'l que val mia malta,
y un duro a las mevas mans
ab un any se'n torna quatre...

Ma. Quins duros mes criadors!..
No m diu cap a la butxaca?

Pas. To camino de puntetas
 per no espatllar las sabatas,
 porto ulleras de color
 que aixis la vista no's gasta
 y en fi, tinch l'economia...

Ma. (Que a tots nos mata de gana.)

Pas. Y en cambi la meua filla
 tot lo dia atribulada,
 gosa tant sols destruint!...

(Trauicio.)

He pensat moltas vegadas
 si durant la meua ausencia
 me la vom brata' ab un altra...

(Ab intencio.)

Que hi dihen en això, mestre?

Ma. (com aturullat.)

Misterium natura.

Pas.

Y are?

que volen di?

Wa.

Etcètra... etcètra...

Pas.

(Picat.)

Home à mi parlemme en plata,
perque l' sentir llatinoorum
m' amohina... l' temps s'escapa
y no s' guanya ni un diner.

Wa. (Wus, muris que vol dir rata.)

Pas.

(Framiciò.)

Per aquietar lo seu geni
y posarli un xich las trabas,
ja que vos no sabem fer ho,
mirarem que ho fassa un altre...

Wa.

(Espantat.)

Que m' val dar las dimisorias?

Pas.

Wo.

Wa. Y donchs que intenta?

Pas. Casarla!

Wa. (com veient visions.)

Y ab qui?

Pas. (cremat.)

Paran, ab un home.

Wa. (Exclamació espontánea.)

Reyna santíssima!...

Pas. (estranyant.)

Y ave?...

Donchs que volen, D. Massari,
que la casi ab una dama?

Wa. Menos mal.

(espontaneo.)

Pas. Ja heu esmorsat?

(mudant de tò.)

Wa. Hi pres sols la xocolata....

Pas. Donchs si no heu begut vos juro
que no entenich aquest llenguatge.
Quan un caball se desboca
sabrenme dir que l'hi falta?

Wa. Serà que li falta brida....

Pas. Donchs per xo vull embriarla,
y'l modo es darli un marit
de molt punyo y molta brasa:
un dragó...

Wa. (en tota la escena aturdit.)
Com?... Una bestia?...

Pas. Vos sou la bestia, panarra:
D^r. Proch Rocafort y Rull,
lo capitá de la quarta....

Wa. Impossible!

Pas. Que?

Wa. Impossible!

la paraula "canonada" i S. Pascual
i S. Wassori (amb un giraval en sech.)

ESCENA V.

Dits. Cropsis.

Cros.

(que entra per la porta del foro ab
las mans al detras, corrent assorat.)

To no hi soch més... no hi soch més...
jo fujo d'aquesta casa...

Pas.

(determitlo.)

Alto aqui...

Wa.

(idem.)

Que ha estat això?

Cros.

(A Pasqual.)

La seva filla.... que'm mata

si'm descuido....

Pas. Pero com?

Cros. Ab una perdigonada....

Pas. (Ab amargura.)

Veyen, veyen Dr Wassari?...

Wa. Meisterium natura.

Cros. (Desolat.)

Ay, vaya
ves que l'hi seya jo à n'ella?

Wa. Catxassa, Crospis, catxassa...

Pas. (Trayent la capsa de rapè.)

Fè pren un polvo....

Cros. (Prementlo.)

Si... un polvo.

(Wassari sa per pendrel també, pero

D. Pasqual tanca la capsa, y ab molta

pressa se la fica à la butxaca, dientli:

Pas. Vet' aquí la mala criansa!...

Cros. (mirant assortat a la primera porta
esquerra, fugint.)

Mireus... mireus... l'escopeta...
que no me'n tires un altre!...

ESCENA VI.

S. Pasqual - S. Wassari - Ventura.

—
(ventura ab una escopeta a las
mans y molta desemvultura.)

— Musica —

Ven. Que viva 'l rebombori
la broma, 'l soroll

qu'es lo que busca
lo men cor.

A mi no m'agradan planxas,
ni panillos, ni buixets,
ni esticoras, ni tauletas,
ni capdells, ni cuixinets.

A mi que'm dongan pistolas
y escopetas y fusells,
y canons d'artilleria
Iels que fan bons espatechs.

Que viva 'l rebombori,
la broma, 'l soroll
preparen... fuego
pim pom... pim pom.

Pas-na. Jesus quim rebombori

ny quin soroll!
Ab dos com ella
s'acaba'l mou:
pim pom... pim pom...

— Precilat —

Ven. (Ab desenfado.)

Den me lo quart senyò mestre:

(Ab respecte.)

L'arristat.

(La la à D. Pascual.)

Na. (Com volent disculparla.)

Que no repara?

Pas. (molt cremat.)

D'hont vens?

Ven. De Dalt!

Pas. Y que feyas.

Ven. Cassava....

Ma. No hu ven? Cassava.

Pas. (Arrebatantli la escopeta.)

Dónam aquí l'escopeta,
tanta ximpleria causa.

Ven. Si à mi mi agrada cassar....

Ma. (idem.)

Ta ven si'l cassar li agrada!...

Pas. Per una noya l'agulla....

Ven. A mi l'cusi'm dona Basca.

Pas. (rapit.)

Los buixets...

Ven. (idem.)

No vull ser puntas...

Pas. Y donchs toca la guitarra...

Ven. No la soroll....

Par.

Donchs no tognis.

Ven.

(sech.)

Ta hu saig!

Wa.

(disculpantla.)

Pro si ja hu sa'!

Par.

(sech.)

Basta!

(transició.)

Quina desgracia es la meua!

Per tot arren trobo pares

que tenen fillas modestas,

senzillas y recatadas,

y tu no ets bona per res,

mes, que per destruir la casa.

Mes semblas un bordegás,

y crech que més bé unas calsas

durias que...

Ven. (saltant ab molta alegria.)

Si... si... si...

Wa. (Prou posa'l dit en la llaga!...)

Pas. Calla dich, perquè las noyas
quan parlan los pares, callan.

Wa. (ab dalsura.)

Silencio: parlan majores.

Pas. Quan comparo la criansa
ab la criansa dels fills

de D.^e Ziberi, tinc rabia.

Allò es jove!... Tant modest,

tant senzill...

Ven. (Ab salameria.)

Uy que m'agrada!...

Pas. (estranyat.)

Qui t'agrada?

Ven. (Molt ingenua.)

En Trinitat.

Pas. (Den meu si s'enamoravan!)

Ven. (Yngenna.)

Es bonich, bonich, bonich...

En bona fe, m'hi casava.

Pas (costernat.)

Silencio!...

Wa. (ab dolura.)

Fingas prudencia.

(Pausa.)

Pas. (Si ella descubreix la trampa,
serà justícia del cel.)

Wa. (Finch unas esgarrifassas!..)

Pas. (Aventura.)

Escolta: tu t'casaràs
ab l'home que t'frisi'l pare:
Sr. Proch Rocafort y Bull...

Ven. No m'agrada... uy! t'è ma fatxa.

Pas. (cremat.)

Donchs t'agradarà'!...

Ven. No: may!

Pas. Donchs t'hi casaràs y basta.

Ven. Primer li clavare un tiro!...

Pas. Ventura!...

Wa. Ventura!... vaya...

Pas. O això... o monja...

Wa. (consternat.)

Com? que? Monja?...

Ven. (d'inter.)

Viva D. Fibèri!...

Pas. (d'ventura.)

Graiyta.

Ab lo barò ve D. Roch,

que li passas bona cara...

Ven. Si, miris, fare' lengotas.

Pas. No se' com ab una nata...

(Amenasiantla.)

Ma. (Embolich tras embolich...
quina selva se'm prepara!)

ESCENA VII.

Dits. D. Tiberi. D. Roch, comitiva
de Criats. Gent del poble. Soldats.

- Musica -

Cor. Ben vingut, senyo Baro,
ben vingut al seu castell,
tras l'ausencia de tants anys,
tras l'ausencia de tant temps.

Fi. Aquí sò tot ple de ventura
 aquí sò tot ple de content,
 y al tornar despues del viatge,
 dich salut, pesetas y greix.
 Si algú os ha dit que dich pesetas
 que l'ronyó portava cubert,
 tot es ben fals, despues del viatge,
 ni hi perdut lo bagul al Estret.

y la fortuna
 que jo he trobat
 ha estat un venima
 que m'tè postrat
 que m'tè postrat.

(gemecant.)

Ay! ay! ay! ay!

Co.

(Alegre.)

Que la fortuna
qu'ell ha trobat
ha estat un venima
que'l té prostrat
que'l té prostrat.

(Rient.)

Ah! ah! ah! ah!

Fi. Se que aqui y en tant qu'eva fora
heu pescat uns anys de ca'l déu:
ja veuren com jo vos esquilo
ja veuren que bé que tu saré.
Hi après alli de tal manera
à afeytar à pel y à repel,
que de seguir en tota la terra
no trobaren cap altre barber.
y la fortuna

que mi ha escapat
 aquí yo espero
 trobarla aviat
 trobarla aviat.

(riuent.)

Ah, ah, ah, ah!

-

Co.

I la fortuna
 que li ha escapat
 aquí ell pensa
 trobarla aviat
 trobarla aviat.

(plorant.)

Ay!... ay!... ay!... ay!...

- Recitat. -

-

Pas. Viva D. Ziberi!

Zots. Viva!

Roch. (Haurà passat al costat de ventura.)

Qu'es guapa!... que vermelleta!...

Zi. (Fent cortècias.)

Gracias poble... i dono gracias
y mil gracias... y com deya
rebento de satisfacció.

al tornar a casa meua
y... viva jo!...

Zots. Viva... viva!

Zi. Pasqual tinc ganas de senre.

Pas. Prompte, prompte... una cadira.

i. (Crosquis corra a buscarla.)

Zi. (sejenta.)

Fills meus, una anada a America
vos fa posa'ls cabells blancs

Na. Que'n deu haver vist de terras!

Zi. Considerens onze mesos
à bordo menjant galleta
bacallà sech y tunyina
y arros ab y monjetas....
Si venen nuvols, aguanta,
si ve tempestat, apreta,
si'l sol te torra, que t' torri,
si'l vent t' ofèn, que t' ofenga...
Es un anar deliciós...
fins que al fi m' arriba a veure
la terra tant desitjada....

Pa. Din que'ls arbres fan moneda?..

Zi. Los arbres lo que fan cocos.

Na. (Estranyat.)

Que son cocos? Una bestia?..

Zi. No senyo, nus melons de Justa

grassos com la seva testa.

Allí lo primer que s' troba
son homes y donas negras
ab los ulls blancs que 'ls rodolan
y uns cabells com llana espessa:
lo sol allí es tant calent
que per guisar las cuynevas,
treuken la cassola al sol
y no necessitan llenya.

Hi ha moscas que semblan ases
y muxxons que quan te venken
tots te cridan "bienvenido"
lo mateix que 't coneguessen.

Per menja allí menjas pinyas
y micos a la grayella
- per supnesto ben pelats -
y per dormirne la siesta

te penjas ab una xabaga
 y ve una esclava y t bressa.
 Tot això prou dona gust;
 pero hi ha la part dolenta.
 Allí a tot hora del dia
 pots dir qu'estàs en capella:
 per agafà l'vòmit basta
 un trago de aigua calenta;
 bevent aigua freda l'pasma
 com encantat un se queda,
 s'olvida de respirar
 y mor de seguida...

Tot.

Aprèta!

Fi.

Anant Descals, pam! las rignas
 que venen à se unas bestias
 que t fan caure dintre la pell
 com los conills y las llebras.

Si surt de nit ben tapat
ab tanta calor t'ofegas;
Destapante t'pren la llma,
Mes ben dit, te pren la febra
-no us pensen- la febra groga
que us deixa grochs com la cera.
En li noys, lo viure alli
es una ganga completa,
si un no hi mor es per miracle
ò perque no l'val la seca,
De modo que aquell que diga
que ha estat algun temps a Amèrica
ja pot dir que resucita
si torna à vendre sa terra

Ven.

(A Roch que li ha estat fent posturas.)

Arri de aqui, mala fatxa!

Roch. Quina moxa! Uly que m'engresca!

Pas.

(Ritent.)

Pero en cambi quant un torna
torna ab las butxacas plenas.

Wa. Esta clar: bé n' diu lo ditxo
quis non nullatur non pescat.

Zi. No hu cregui pas D^e. Nassavi:
quis nullatur cull un reuma.
To de això n' puch dar rahò:
Despres de ferre la guerra
à n' als indios y à las indias
esposante à un cop de fletxa
ò à que t' agafin, te coguin
y 'ls hi serveixis de teca,
ve que arriba la de vàmonos
y amaneixas las maletas.
La veritat, no vull negarho
jo las portava ben plenas

De patacous mejicans...
cantalluts... xinxons...

Wa.

Be; etcétra!

Zi.

Tornaba com unas pascuas,
cuam al se à trescentas leguas
de Mejich, un temporal
de tot vent, de mar y terra
comensa à juga ab lo barco
fills meus! De quina manera.
Los marineros espantats,
lo pilot semblava un enca,
lo capitá à n'al timó
plantat com si fos de pedra.

Pas.

Y vosté?..

Zi.

Escolta'm y calla.

Roch.

(A Wassari op.)

Va amagarse à la bodega!

Fi. To, impavít, fret, desafiante
 lo perill ab fas serena,
 enan de prompte's sent un pet,
 y'l barco per la caverna
 queda partit en cent trossos
 y allí... canas ajudenme!
 Cada hi amarra un tauló,
 una post ó be una estella,
 qui no néda se'n va a fons
 y aquell que va a fons s'ofega.
 Aixís vaig estar quinze horas
 fins que un berganti de guerra
 a tots dos nos va pescar.

Fots Ah! Evam dos?

Fi. Si: jo y'l reuma.

Pas. Y'ls patacons?... y'ls xinxons?..

Fi. Al ventre de las ballenas.

Resultat de tot això:
passar un any de cuaresma,
tenir la vida a l'encant
a tot hora, fer la guerra
Disset anys per fe' algun quarto,
y a la fi tornà a la terra
casi vell y carniarranch
y ab las butxacas ben netas!

Wa. Si qu'es trist!...

Pas. Vaya un viatge!...

Wa. Donchs que se'n tren d'anà a America?

Fi. To tres cosas: son fumar
pendre café... y aquest reuma!

Pas. Y aquí'l tindrem per molts dias?

Fi. Aquí'm retiro per sempre.

Ven. (Angenna.)

Y D. Trinitat també?...

Ay pare que estich alegre!...

Zi. I oy: Ahont es lo senyoret?

Pas. Es al jardí que gemega.

Zi. Gemega? I per quin motiu?

Pas. Ha trobat la gabia oberta
y ha fugit un canari...

Zi. Mireu vos qui es bestiesa!
plorar per un ancellet!

Ven. Com té l'anima tant tendra!

Zi. (sorprès.)

Donchs la té tendra, misnyona?

Roch. (Ab satisfacció per ventura.)

Es la mateixa innocencia!

Zi. Vaya un fill com lo que tinch!...

Pas. Es un model!...

Zi. Es un flensma

ni menos sembla xicot!...

Pas.

(Alarmat.)

(Sospita!... Vivim alerta!...)

Zi.

Las armas li causon por...

Ven.

(Yngénua.)

J'ay! à mi tant que m'engrescan!

Pas.

(Cremat.)

Calla ximple!

Ma.

(Ab dalsura.)

Calla!...

Ven.

Callo.

Roch.

(Satisfet.)

Lo dit: innocent y bélica.

Zi.

Tot lo dia cullint flors
brodant y fentne bossetas

de bolorios y granets...

Si li meus antepassats veyan
aquest net de mel-melada,

ells que varen fer la guerra
 ab Felip V. catorz anys,
 tant amants de cosas fermas
 de que ls fills fossen virils
 qu' establiren y s' conservaren
 que cap dona ni heredes
 los titols de sa noblesa,
 estich cert que de ma nata
 de sa presencia se ls treyan.

Ma. No s'alteri... no s'alteri...
 ab lo temps...

Pas. (Ay quina felpa
 si arriba a troba'l bussilis.)

Zi. A fe es un xicot que'm crema.

Veu. Ay pobret si es tant bonich!

Roch. (Sempre s'astifet.)

No veuen qu' es innocenta?

Fi.

(A Pasqual.)

En si que tens una filla...

Pas. Una filla que no i sembla...

Ma. (Si arriba a troba'l bussilis!..

Wassari, vivim alerta!)

Ven. D^{re}. Trinitat... miril, miril...

Fri

(Al eixir Trinitat.)

Perque ploras, babyeca?

ESCENA VIII

Dits - Trinitat.

- Musica. -

Fri.

(Surt molt trist, ab una galria alerta

entre las mans.)

Ha fugit l'ancellet
 l'ancellet que mes valia;
 ay de mi! lo pobret
 se n'ha endut ma alegria.

-

Tots los matins guarnint sa gabia
 fentli titit me daba 'l bech
 y un piyonet d'entre ls meus llabis
 prenia fent saltironets.

-

To sanreya
 y ell cantaba
 li cridaba
 ti... ti... tit...
 y ell posantse
 a la canyeta
 fent l'aleta

Deya aixis.

(repetant.)

Zin... retintin. tin... tin... tin.

Co.

Quan soureya

li cantaba,

li cridaba

ti... ti... tit

y ell posantse

a la canyeta

fent l'aleta

Deya aixis

tin... retitin... tin... tin... tin...

Zvi

He perdut l'ancellet

l'ancell que mes volia

ay de mi! lo pobret

se n'ha endut ma alegria!

Co. Ha perdut l'ancellet
l'ancellet que mes volia
ay pobret! ay pobret!
se n'ha endut sa alegria.

- Recitat -

Fi. Vaya prou; ja s'ha acabat:
prou dich, que ja mortificas.
Si semblas un plora-micas.

Ven. Ay lo pobre Trinitat!

Fi. Diria qu'ets una nena:
no t'ha fugit un auvell?
Donchs ves, agafa un fusell
y cassa'n una dotzena.

Tri. (Baixant lo cap.)

Si vostè ho vol...

Zi. Clar que si.

Fri. Es que no se si'n sabré.

Ven. (Ab vivaesa y cariungo.)

Vina, y te'n ensenyaré...

corra maco... vina ab mi...

(Se'n van.)

Zi. (Mirant à Ventura.)

Si fós com ella 'l men fill!...

Roch. (Assombrat à Wassari y Pasqual.)

Se'n van sols! M'apar qu'això!...

Pas. (A Roch.)

D^r. Roch... no li fassa pò.

Va. (id.)

Wo femi: no hi ha perill.

ESCENA IX.

Dits mena Trinitat y Ventura.

Fi.

(Al coro.)

Vaja, ja poden marxar.
 Tenim feyna y jo també.

Tots. D. Lliberi, passiobé.

Fi. Fins à la hora de dinar.

(Lo coro se'n va.)

— Musica. —

Coro. Ben vingut senyó Baró,
 ben vingut al sen castell,
 tras l'ausencia de tants anys,
 tras l'ausencia de tant temps.

ESCENA X.

D. Ziberi - D. Pasqual - D. Wassari.

— Recitat. —

Zi.

(A Pasqual.)

To comenzo a puja' dalt...
quan vulgas passarem comtes.

Pas. Senyò Barò ja estan promptes.

Zi.

(Anantseu.)

A dalt t'espero, Pasqual.

(Crossis lo segueix.)

ESCENA XI

Pasqual - Roch - Wassari.

Pas.

(A Roch.)

Crech que haurà vist ja a la noya.

Roch. Y m'apar qu'es lo que vull.

Na. (Zinch fret y la sonch me bull
Devant de tanta tramoya.)

Pas. Es senzilla... molt kourada...

Na. (Com podre destorba això?)

(A Roch ab disimulo.)

No digui ni si, ni no.

Roch.

(Admirat a Nassari.)

Pues...

Pas.

(Et Nassari adonantse del calildeo.)

Que hi ha?

Na.

(Retirantse.)

No... nada, nada...

Pas.

(Ab imperi.)

Deixennos sols, D.ª Nassari...

Wa. Es dir que'ls haig de deixar?

Pas. (idu.)

Depressa!

Wa. (A Roch ab disimulo.)

Li haig de parla.

Roch. (A Nassari, id.)

Quan?

Wa. (Anansen.)

Després: es necessari.

ESCENA XVII

Pasqual - Roch.

Roch. Que hi ha?..

Pas. Roch jo'us ho diré...

Roch Al galop, donchs!

Pas. Com vulguen...

Vos à la noya estimen?..

Roch. Vaya una pregunta!..

Pas. Bè;

pro es precis que parlem clà.

Roch. Ah! això si, naturalment.

Pas. Perque Roch, un casament
un cop fet ja no s desfà.

Roch. (cridant.)

Donchs car... guen!

Pas. La mèva filla

no se si l'heu observada...

Roch Si ja us hi dit que m'agrada

7 que 'm vindrà de perilla...

Pas Vull di'l seu caracter...

Roch. (estranyant.)

Què?

Pas. Com que va morir sa mare
al neixer, vol dir que un pare
per mes que s'hi esforci... ré.

Roch. (Alarmat.)

Expliqueus de una vegada
no gasta bona salut?

Pas. Té un cap aixis somogut
es un xich aixalabrada
res... cosas de criatura:

lo mestre que ara era aqui
l'ha educada, y veus aqui
lo pat de la confitura.

Roch. (molt fret.)

No més que aixó?

Pas. To us ho dich

perque entenen? Loch formal.

Roch. No més que aixó D. Pasqual?

càpas de ventà un reves;
que si convé se'm desmanadi
entenen sogre?

Pas. Si, entench.

Roch. Que sent dragò no comprench
un amor de sucre candi:
que no hi mat per trepitjar
las catifas dels salons,
ni per viure de bobons,
de fe'l ximple y sospirar...
Que se'n vajan al diable
ab sas tertulias y balls

(ab molta expressió.)

A mi que'm dongan caballs!
que no'm treguin de l'estable!

Pas. Donchs vaja, es l'anyell al dit.

Roch. Millor que millor, Pasqual.

Pas. (Un home tant bestial
per ella, 'l millor marit.)
Zocant a' dot...

Roch. For a moças:

Pasqual, un dragó no's ven,
y ja he fet lo pensament:
- Contigo palla y garrofas.

Pas. (Quina ganga!) Sense dot?

Roch. Vaya, no faltava mes.

Pas. Donchs quan mori, ja està entès,
llavoras l'hi deixo tot.

ESCENA XIII.

Dits - Crospis

-

Cros.

(Ab molta precipitació.)

Dⁿ. Pasqual!

Pas.

Que hi ha?

Cros.

L'Baró

Diu que fa un quart que l'espera:
que hi vaja... que's desespera...

Pas. Ze' raho... si... fe' raho.

(Allargant la ma a Roch.)

Gendre!

Roch.

(Encarixant.)

Sogre!...

Pas.

Lo dit, dit.

Roch.

No tinc més que una paraula.

Pas.

(Anantseu ab Cros.)

To tampoch: fins a la taula.

ESCENA XIII

Roch.

(Fregantse las mans, satis/et.)

Que m'empetin lo partit!
 Veyas à mi lo que'm fa
 que la casi sense dot...
 Es filla sola y 'l bot
 es meu avuy o demà.

ESCENA XV.

Dit. D^r. Wassari.

Wa.

(Sortint cautelosament.)

D^r. Roch...

(Ab molt misteri.)

Roch.

D. Nassari...

Wa.

(el lo dit al nas.)

Xit!

Roch.

(Estranyat.)

Que passa?

Wa.

(amb misteri.)

Crech que vostè
piadosament parlant
es un home...

Roch.

(focantse la barba.)

Que no n'heu?

Wa.

Ego video.

Roch.

(brusc.)

Donchs avant!

Wa.

Si l'hi confio un secret
sabrà guardar-lo D. Roch?

Roch.

(cridant.)

198
Cargnen de frente!

Wa.

Cargnem.

Finch entés que l'unio
que s'prepara, no pot ser.

Roch. Donchs será.

Wa.

Li Dich que no.

Roch. Ta tinch lo consentiment
del seu pare.

Wa.

Vi que l'tinga

D^r. Roch de tot l'univers.

La causa es un impossible:
causa impossibilis est.

Roch.

(Exasperat.)

Per un dragó un impossible?

D^r. Wassavi, mirim bé:

finch al cos trenta forats...

Wa.

(Digni Donchs qui es un garbell.)

Roch.

(Ab lo mateix to.)

To he tingut cent desafios,
he tingut catorze creus,
ahont m' han dit vaji, hi anat,
m' hi rigut de fam, de fret,
de calò, de canonadas,
del dimoni y del infern.
Devant del mot imposible
hi dit sempre: - Fe de ser -
y ha sigut y serà sempre,
perque tinga ben entès
que a mi may m' han vist l'esquena.

Wa.

(Pasantli al darrera, lo mira un
rato y exclama:)

Y donchs miri: ara l'hi veig.

Roch.

(Tirantli una còna.)

Donchs tinga perque l'ha vista.

Wa. (Gemegant.)

Ay! no l'hi venrè may més.

Roch. (molt trist.)

Be, vaja, aquí no's sumica:
aquest impossible, qu'es?

Wa. La noya no pot casarse.

Roch. No pot casarse? Y perquè?

Wa. Si que deu valgues, podria
jamay casarse ab vostè.

Roch. Y ab un altre si?

Wa. (desconcertat.)

Oh... ab un altre...

Roch. (atgafantlo.)

D^r. Wassari: aquí, al moment
expliquim aquest misteri...

Wa. Explicarli... no pot ser.

(Ab to de supplica.)

Mes ay! si es home de honor,
y si té temor de Deu,
y no val moure un escandol
y matar a un innocent
y llansar sobre esta casa
totas las iras del cel,
no's casi ab la Ventureta
ni pensi ab ella may mes.

Roch.

(Furiós.)

Si no parla... l'atruesso.

Na.

(Ab vivesa.)

Atravessim; pero aquets

(los llabis.)

no poden dir ni una lletra
de aquest terrible secret.

Roch. Es honrada la Ventura?

Na.

(vacilant.)

200

Si es honrada?... (Que diré?)

Roch. Aquí dins fa neixe l'Inpte!

De sa paraula s'espren

que'l sogre pretén donarme

gat per llebra... y, viva Deu!

que si s'crenten que ab mi jingan

jo sabré juga ab vostès.

- Vaig desd'ara a troba'l sogre.

Wa.

(desolat.)

No hi vaja, no...

Roch.

(ab to' ferm.)

Hi aniré;

y si no parla clà'l mato,

y'l mato a vostè també,

y a la noya, y al caball

y'm mato a mi finalment.

Wa.

(sortint-li al pas.)

L'hi suplico...

Roch.

Prou!

Wa.

(suplicant.)

Mes veji...

Roch.

(Ab despreci, anantseu.)

Arvi alla escura tinters!

ESCENA XVI.

Wassari.

(Ab desconcert.)

Wassari! Que sem, Wassari?..
Que sem Wassari? que sem?..

(anantseu.)

Pensem ab calma!.. Pensem...
Quim home mes temerari!

ESCENA XVIII

Ventura - Trinitat.

(Aquesta portant un nin d'aucell a
la ma.)

Ven. Ze: no veus tant com plorabas

Tri. Plorava per l'aucellet.

Ven. Donchs ara'n tens sis o set.

Trinitat que no t'ho esperavas?

Tri. (Ab tristesa.)

Pro sabs que penso Ventura?

Que quan los vells hi aniran

y als petis no trobaran

sentiran molta amargura.

Ven. Això ray...

Tri. (Transició de alegria mirant lo nin.)

Oh! y tots son vins!..

Ven. Tots son vins y aixeriets...

Fri. Qu'estaban amagadets!..

Ven. (Ab alegria.)

Vina ab mi per trobar vins!..

Fri. Com los sabs?

Ven. Com que m'enfilo
per Dalt dels arbres...

Fri. (Ab admiració.)

Zu?

Ven. To.

Fri. Zu t'enfilas? To t'inch pò...

Ven. Oh! al veure un nin ja vigilo.

Fri. I perquè?...

Ven. Pel gust tant sals
de veure als vells bobejar,
anar, fugir, retornar...

Si hi veyessis... es mes dol

202

- Musica. -

Ven. Quan van los vells y veigt ne miran
lo nin que tendres havian fet,
venias com volan entorn dels arbres
ab tris accent llansant pinlets.

Eri. Pobrets petits tant que m'agradan!
may en la vida treure cap nin,
que gran tristesa lo cor m'embarga
sentint dels vells l'amarch piu pin.

Eri. Lo retitin
Del rossinyol
al punt que naix lo sal
amor me diu.

Me diu amors
quan canta entre las flors
Del bell estiu,
y sento en sos acorts
que amors me diu
que'm canta amors.

Ven.

Lo retitin
Del ancellet
es cert que ab refilet
amor nos diu.
y aquets amors
quan canta entre las flors,
per tal motiu,
may mes tornare en plors,
may mes de mi nin
treure 'ls amors.

- Precitat -

Ven.

(cò incognitat.)

Sabs qu'ets maco Trinitat
y que cantas niolt rebè...
E'estimo mès...

Fri.

(vergonyós.)

Be... be... be...

Ven.

(salamera.)

Qu'ets mono.

Fri.

(Retrasant sas caríssias.)

Vaja, carcat!

(pansa.)

Ven.

Vina aquí, seu prop mèn...

(veient que no's mou.)

Caran sembra t'fassi pò!

Que t'espanto?

Fri.

Ay, à mi no!..

Ven.

Donchs, cuyta, vina aqui, sen.

(Erinitat s'asenta: se miran un rabe

sense parlar-se.)

Que pensas?

Fri.

No penso re.

Ven.

Donchs jo sempre penso ab tu.

Fri.

(Angümo.)

To ab tu també.

Ven.

(Fent la semilgada.)

Pa!

Fri.

(Ab sencillés.)

Segü.

Ven.

J que pensas?

Fri.

(vergonjis.)

To t' diré,

que si tu siguesses moy...

Ven. (Ab vivesa.)

Ah! Ta i se...

Fri. (Admirat.)

Ta i endevinas?

Ven. (Rient.)

Cambiarium las joguinas
no es això Trinitat?

Fri. Oy!

Ven. (Ab expansió.)

Sempre estariam contents...

Fri. (Ab tristesa.)

Que no i estàs?

Ven. (Idem.)

Ca haig d'estar
si'l meu pare'm val casar...

Fri. (Ab tristesa.)

Val casarte?

Ven.

Com ho sentis:

y ves ab qui... ab un dragó.

Fri.

(Ab horror.)

No hi vulgas! Se t menjaria.

Ven.

(Rient.)

Ab tu si que'm casaria!...

I tu ab mi?

Fri.

(Avergonyit.)

Vaja...

Ven.

(Frista.)

Fri no?

Fri.

(Ab embaràs.)

To no dich...

Ven.

(Impacient.)

Au, digas... viu!...

tu'm voldrias Frinitat?

Fri.

(Sempre ab embaràs.)

No dich no...

Ven. Porra aviat.

Zri. (En lo colm de la vergonya.)

Una cosa així no s'hi diu!

Ven. (Dixecantse y ab expressió.)

Ay si jo portés com tu
las calsas!...

Zri. (Estranyat.)

Bé: que farías?

Ven. Desde aquest punt me venrias
enamorat com ningú
agenollat als teus peus...

Zri. (Admirat.)

Als teus peus agenollat?

Ven. (continuant.)

Dikent estich enamorat.

Zri. (com escapantli.)

To també...

Ven. Donchs Digan! Vens?

jo m'assentare en aqui.

Fri. Y jo?

Ven. E'has d'agenolla.

(Fruitat s'agenolla.)

E'agalaria la ma.

(Salamera.)

Fri. Ah! ja entench!

(Agalantli.)

Ven. Aixis?

(Satis/eta.)

Aixi.

Y 4^a Diria...

(Y interrompto ab passio.)

Ventureta

jo 7e estimo...

Ven.

(Anirranthlo.)

206

Avant... avant...

Zri.

(Aparmanat.)

Pero tant, Ventura, tant
com l'auccell i l'auccelleta.
To per tu a tot'hora friso,
ets mon torment, ma Dulcira...

(Veyent que Ventura fa l'auverganyida.)

Pro que no'm respous, Ventura?

Ven.

(Cubrintse la cara ab un mocadò.)

Que no veus que'm suboriso?

ESCENA XVIII

Dits - D.^{re} Nassari.

Na.

(com veyent visions.)

Crech que als ulls hi tinch trenyinas!

Ven. Lo pare'm val fer casar.

Eri. (Ab inquietut.)

I donchs que haig de fé.

Wa. (Fregantse 'ls ulls.)

Hi veig clar?

Ven. Que has de fer? c'ho a endevinas?

Si jo fós en Trinitat...

Eri. Suposat que i ets Ventura.

Ven. Donchs t'en per cosa segura
que me'n 'nova de un plegat
à troba'l senyó Borró...

Eri. (Riant.)

Si Ventura, hi aniré.

Ven. Y l'hi diràs...

Eri. (idem.)

Ta i se:

21
207
que t'estimo de debò.

Ven.

(Rient.)

De bo?

Fri.

(Ab passió.)

De bo: sens pensarhi
me'n hi vaig tot de seguit...
To vull esse'l teu marit.

(Wassari ha estat fent esforços beta

la escena.)

Wa. Consummatus est Wassari.

(Ab consensal.)

Ven. No m'enganyas?

Fri.

No t'enganyo.

Ven. M'ho asseguras?

Fri.

I'ho asseguro.

(Fent la creu ab los dits.)

Si vols t'ho jurí, t'ho juro.

(Se'n va.)

Ma.

(En lo calm del abatiment.)

Si no'm sangran, ay! m'escomyo!

ESCENA XIX.

Massari - Ventura.

-

Ven. To també me'n vaig corrents

Ma.

(Detenint-la.)

Deturat: atont vals anar?

Ven. A dirli...

Ma.

Pres t'ens que dir:

escolta y avuy sabrás

- perquè ja es precis que ú sapigas -
una historia interessant.

Ven. No estich per qüestions...

Ma.

No es guento.

208

Sen.

(Ab molt imperi.)

Ven.

Sejem Donchs.

Ma.

(Atixugantse la suor y suspirant
ab molta cansa.)

Ay!... ay!... ay!...

Are que hi fet tres sospirs,
escalta, y aqui va 'l cas
que guarda de nostra vida
la clau mestre... y quina clau!
Una vegada era un pare...

Ven.

(Riant.)

Tenia tres fillas.

Ma.

Cap.

y escalta, Ventura, escalta
que la cosa es molt formal.

Una vegada era un pare
- lo nom després lo sabràs -
tenia un cunyat riquíssim
- lo nom després ja vindrà -
lo cunyat era salter
y en un testament deixà
que sancera sa fortuna
ab r'èdits y capitals
anès a n'als fills femelles
que tingueren lo seu cunyat,
considerant que 'ls fills mascles
ja eran rics de natural.
La muller d'aquest tal pare
- lo nom després ja 'l sabràs -
va donar al mon...

Ven.

(Rapid.)

Una noya?

Ma Un noy y un altre al detras.
L'herencia quedava en l'aire,
fins que vingué un altre part.

Ven. Y vingué la noya al ultim?

Ma. Ca! Això vals? Això no hauràs!

Era un noy; gras com un toro:

- lo nom després ja vindrà -

Lo pare feya tres mesos

qu'era a fora... era a ciutat

per un plert, per un litigi

sumament interessant.

Dirava encara sa ausencia

y arribà l'rance fatal.

Pobre mare! al donar vida

à aquell innocent infant

ella perdia la seva!

Per sort se trobava allà

un gran amic del seu pare
- Després ja l'coneixeràs -

Morint ella, adon perència
sabs? l'herència del cunyat;
com no deixava cap noya
facilment ho comprendràs.
Veyentse la mort segura
plora ella que ploraràs.

- Ay del fill meu! - serà pobre,
Deya ab accent maternal,
y l'amic, per consolavla
quin una se'n va pensar!
Fa vesti'l xicot de noya,
com a noya l'fa criar
a una dida de montanya
fins a l'edat de set anys:
l'hi foraden las orelles,

l'hi posam un vestit llarch
 y fan prometre a la dida
 que may dirà res del cas.
 La noya-may va creixent,
 fins a cumpli'ls diset anys:
 l'amich, guardant lo secret,
 lo pare fet un babau,
 fins que un dia s'enamora
 de un noy de la seva edat
 y en un minut se'n va a terra
 aquella obra colossal.

Ven. Ay quin quento mes bonich!..

Ma. No es quento qu'es realitat.

Vols sabè'ls noms?

Ven. (parit.)

Desseguida!

Ma. Donchs preparat que allà van.

Lo de la mare, Teresa.

Ven.

(Admirada.)

Que!

Ma.

L' del seu pare Pasqual.

Ven.

Oh!

Ma.

L' del seu ~~avieta~~, Nassari,

Ventura l'infanta-infant,

la dida....

Ven.

(Ab un raptu.)

La Pona Rossa...

No digni mes, ja n' veig clar.

(Ab gran expansió.)

Soch un noy! soch un noy! Viva!...

Ma.

(Tapantli la boca.)

Calla, calla, desgraciat!

Ven.

(Brincant d'alegria.)

Soch un noy! que viva l'pare!

Na.

(Arrodillantse.)

Ventura, que'm vols matar?
 Que no veus que si ell t'escolta
 me costa la broma un pa',
 y qu'es capàs si no'm mata
 de portarme als tribunals
 y per abús de confiança
 à presiri ferme aniar?

(Gemejant.)

I tu valdràs que'l teu mestre
 vagi à galeras remant,
 ab un grillet à la cama
 y ab una manilla al bras?

Ven

I donchs, que finch de fè'?

Na.

Aguantat.

Ven.

Que m'aguanti y fins à quan?
 Las faldillas ja'm fan nosa:

(Pujant de l'ò.)

aquest boix me fa molt mal...
me pesan las arrecadas...

Ma. Ventura! Per caritat!

Ven. Y després... jo vull casar-me!

(Froncició de sentiment.)

Ay que no 'm podré casar,
y tant que me l'estimava!

Ma. Prometem que callaràs.

Ven. Fins quan?

Ma. Lo temps necessari
per prepararà a D. Pasqual...

(Ab pressa.)

Miral... aquí ve... fuig... vesten!

Ven. (Anantse.)

Prepararil sense tardar.

(signantse lo cor.)

Aqui sento un rebombori
com si tingués un timbal.

(Se'n va.)

ESCENA XX.

Nassari - Roch - Pasqual.

-

(D. Roch y D. Pasqual surten dissonant
acaloradament, D. Nassari ls mira
com atontat.)

Pas. Dich que no...

Roch. To dich que si.

Pas. No es possible.

Roch. Donchs ho es,
y creguim, m'ha fet molt pes.

Pas. Vostè no'm coneix a mi,

To may dono ves en và:
ma paraula li he donat;
y quan dich fet, s'ha acabat
y no hi ha que replica.

Roch. Es que à mi aqui se m'ha dit
que no's fava 'l casament
perque hi ha un impediment
colossal...

Na. (Sortint del estupor.)

(Ay quin neguit!)

Pas. Qui aquesta mentida inventa?
Que m'ho diga cara à cara.

Roch. (Designant à Nassari.)

Lo senyó!

Pas. (Mirantlo de cap à pens.)

Que? 'L mestre, y are.

Senyó Nassari, y que intenta?

Que ha dit de la meua filla?

Ma. (vacilant.)

Que no es tal...

Pas. Com diu?

Roch. (Recalcant.)

Aquí

ha dit no 's pot casa' ab mi...

Pas. (Amenassantlo.)

Viva Deu!...

Ma. (Espantat.)

(Mon cap perilla.)

Pas. (Ràpid.)

Expliquis...

Roch. (idem.)

Expliquis al punt.

Pas. (idem.)

No es filla meua? Clar... clar...

Roch.

(idem.)

Perque ab mi no's pot casar.

Wa. (Ay Deu men, ja'm veig disunt!)

Pas. Sens preambuls, digni aviat.

Roch. De un cop de puny to soterro.

Pas. Si no parla clar l'esguerro!

Wa. (Deu men, ja'm veig enterrat!)

(vacilant.)

To he dit que la Ventureta...

Pas. Parli...

Wa. No's pot pas casar.

Roch. Perque?

Pas. Digni!

Wa. Ta vi sabrà.

Pas. Are!...

Wa. De aqui ma estoneta

Roch.

(amenassant.)

No hi ha estornas, apa, aviat.

Wa.

(Fent un gran esforç.)

I donchs bueno, parlaré...

ESCENA XXI.

Dits - Trinitat.

Zvi.

(Surk ab molta presson y alegria.)

Oh y D. Pasqual que te be!

Pas. Que hi ha de nou, Trinitat?

Roch.

(Resumbruyant.)

A que ve t'estripa-quentos!

Wa.

(valent marxar.)

Ha vingut com lo manna'...

Roch.

(Determinitlo.)

Alto aqui!

Wa. (suppliant.)

Deixim andà.

Roch. No'm commouken los lamentos.

Zri. (A D. Pasqual.)

Al meu papa hi fet sabé
que hi sentit despertar lo cor.

Pas. (com preocupat.)

Que vols dir?...

Zri. Que finch amor.

(Pasqual queda com atontat.)

Roch. (còc despreci.)

Ja'mi que me cuenta V.

Zri. (A Pasqual.)

T'l papa'm deixa casa'.

Pas. Casarse? Impossibile... no.

(desesperat.)

Wa. Que passa?

Roch. Que?

(A Pasqual veient sa turbació.)

Zri. Si senyó:
y ell demanarà la ma'...

Pas. (Assamblat.)

De qui?

Zri. Si es cosa segura...

D'ella...

Pas. Qui es ella? Al moment!

Zri. (Rient.)

Si n'ha d'estar més content!

Lo'l promès de la Ventura!

(Assombr o general.)

ESCENA XXII

Dits - Ventura.

- Musica. -

Fols. La Ventura!

Fri. }

Ven. }

La Ventura!

Rech. Alerta mucho ojo

que aquests dos vellots

no't dugan a vendre

tot sent lo mussol.

Pas }

wa }

Silencio... Silencio

que calli tot hom...

Silencio... silencio...

si no se'ns pert tot.

Fri. M'apar que al seu pare

no'l trobo de kurisor

mes ay la Ventura

inflama 'l men cor

Ven. To sento alegria
jo sento tristor:
q' l' hora valdria
ser noya y ser noy.

Roch. Lo que passa vull m'expliquin
se subleva lo men cor.

Pas.

(A Roch.)

Dissimulo... Dissimulo
no 's fava' aquesta mió.

Zri.

(Aventura.)

Ay Ventura! Ventureta!
Ventureta Del men cor!
Si veuessis quan t'estimo
y qu'es gran lo men amor!

Wa. Aquets humors s'aprofitan

quin desori, pobre noy!
mes mirant ho si s'hi pensa
qui pedrà al fi serè jo.

Ven. Quan lo sento, ay Deu pateixo!
no poderli dir això...
La paraula del meu mestre
ha valcat sas ilusions.

-
Tots. Silencio... silencio...
que calli tot hom.
Silencio... silencio
sino se'ns pert tot.

- Recitat -

Roch.

(exasperat.)

Are veig clar 'ls qu' es aixó
are ho veig clar.

Na. Y jo confús.

Roch. (A Pasqual.)

Pasqual, si m'ha pres per un llus,
entengui que só un dragó!

Pas. (Ab gran convicció a Roch.)

Vi que deu del cel baixés
tal casament se faria

Eri. (Ab desconsol a Ventura.)

Que no i sentis, Ventura mia.

Ven. (A Trinitat molt ràpid.)

De tot alló no heus dit res

Eri. (Ab asombro.)

Que dius!

Na. (A Ventura desolat.)

Ay! per mort de deu

no'm descubreixis, no es hora.

Roch.

(Turris al ventre i Ventura al bini-
nitat va per despartirlos, agafant
a Ventura per las falçillas.)

Senyora... Basta senyora!

Ven.

(Arrebatada.)

No'm toqui, vaya! que's creu?

(Dantli una bofetada.)

Roch.

(Ab las mans a la cara.)

Cristo!

Pas.

(indignat.)

Woya!

Ma.

(sentenciós.)

Canfirmat!

Ecce misterium naturae.

Zvi.

(Fregantse las mans de gust.)

Ben fet, molt ben fet, Ventura!

Roch

(Exasperat al veure que Trinitat
riu.)

Ahont tens Roch la dignitat.
Basta de contemplacions!

(Traient lo guant y tirantlo a
la cara de Trinitat.)

Siti y armas al instant.

Tri.

(Plorant.)

Ay! mi' ha fet mal ab lo guant!

Pas.

(contenint a Roch.)

D^r. Roch! que sà?

Roch.

Prou rasons!

Pas.

Sosseguis!

Roch.

(Ab desdeny.)

I perquè hi tercia?

Pero bah! ja n'hi finch entès!...

Pas.

Es fill de...

Roch.

(Ab ira.)

Mi que n'hi signés
Del gran Chamberlan de Persia!
En lo cor la sanck me vull,
es hora de d'á un respingo,
que á ningú ha servit de niygo
Dⁿ. Roch Rocafort y Bull.

Pas. Pro...

Roch.

(mes exitat contra Dⁿ. Pasqual.)

Y perque vegi 'l mien brio,
lensqui padri Dⁿ. Pasqual.

Wa. Valgam Deu qu'es animal!

Roch.

(A Nassari.)

Vosté també, senyor mio.

(A trinitat.)

Y vosté l'hi repeteixo
que plegats son poch per mi.

Ven. Ay jo no'm puch contenir!

Mare de Deu que pateixo!

Pas. No diga mes barbarats...

Wa. Uf! D'aquest home n'hi ha un munt,

Roch. Ta ii saben, de un a un,

y si volen, tots plegats.

Pas. Escolti...

Wa. Veji...

Roch. Aquí's tapa

un gran misteri...

Zvi. Lo meu papa...

Pas. Si... silencio pel present.

ESCENA XXIII

Dits. D. Ziberi - Per altra part

Coro de Convidats.

Zi.

(A Pasqual.)

Pasqual crech qu'en Trinitat
haurà sigut portador
de una alegria al teu cor.

Pas. Y tanta com me'n ha dat!

(Ab amargura.)

Zi. Estàs content, gata-moula?..

(Tocantli la cara.)

Quan podias presumir?...

Pas. Dispensi; pro l'hi haig de di...

Zi. Després: ave anem a taula.

(Ab coro.)

Senyors: la taula 'no espera
y no es just sens esperar.

Roch. Zi vako'; amem à dinar:

(amenassant.)

las postres vindran darrera.

- Musica. -

Zi. A dinar, sens tardà
que la taula nos espera,
à dinar, sens tardà
que la taula espera ja.

Coro. A dinar, sens tardà
que la taula nos espera,
à dinar sens tardà
que la taula espera ja.

(Tots se dirigeixen al castel.)

—

ACTE SEGON.

-

Lo jardi del castell: al fons gran
 frondositat d'arbres: dos pabe-
 llons una a cada part: a la dre-
 ta lo castell y a la esquerra
 un saló aïslat. Una taula rus-
 tega al mitj, y sitials del ma-
 teix genero.

Al aixecarse lo teló, y en tant
 que l'orquestra toca'l preludi,
 surt D. Wassari voltat de las
 criadas y doncellas del castell.

-

ESCENA I

D. Wassari - Coro de Donas.

- Recitat. -

wa. Que volen? Vaja espliquen vos:
al ultim no serà res.

Una. Donchs escolti.

Altra. Donchs escolti...

wa. Donchs escolto y acabem.

- Musica. -

Co. Pel castell ja s'asegura
que la noya, la Ventura

es un jove Disfressat:
 y nosaltres Dr. Massari,
 ja comprem qu'es necessari
 que toquem la veritat.

wa.   Quim Disbarat!..
                   Quim Disbarat!..

co.   Tuga sempre ab la pilota,
 no més gosa si alborota,
 lo cusir l'hi fa neguit:
 molt desperta haventhi bulla
 y agafantne sols l'agulla,
 ja pot dir que s'ha dormit.

wa.   Qui us ho ha dit!..
                   Qui us ho ha dit!..

co.   Aixis se assegura, aixis

aixis se murmura
tot hom se figura
que amaga ab aixó,
horrible misteri
y esta leri-leri
que ja D. Ziberi
ho sapiga tot.

-
wa. Callen, callen, per compassió.

co. Donchs digni, donchs parli
Donchs cantisho tot,
perque a nosaltres
nos convé molt
sabè la certesa
si es noya ó noy.

-
wa. La Ventura Du' saldillas.

Co. Això si qu' es veritat.
 Wa. La Ventura diu arrecaidas.
 Co. Això si que's ven ben clar.
 Wa. La Ventura es com vosaltres.
 Co. Això si que no ni sabem.
 Wa. La Ventura... en si es Ventura!
 Co. Ho creurem perquè ni diu ell.

Mes ay! s'assegura
 per tot se murmura.
 tot hom se figura
 que es ella un xicot,
 y això D. Nassari
 no cal pas duptarhi,
 es ja necessari
 que ni sapiga jo.

— Recitat. —

Una. I si ni sabessin vosaltres
veyan que ni treuriam, que?

Una. Es dir qui es noy....

Una. Qui tal diu?

Altra. Donchs es noya...

Una. Callaren!

Mulieres semper curiosas,
que vol dir: Fora corrents!

Vaya ab las batxillerotas!

Una. Es que una s'exposa...

Una. (sech.)

Res:

no vull sentir bestiesas;

res exposa qui res té.

Una. (Anantem lo coro.)

Com ho diu lo mestre Zitas!

Una. Semper vulgus vicium est.

ESCENA II.

Wassari.

no faltava mes que aquestas
per acabar de fe'l feix
busquessin tres pens al gat...
D^r. Pasqual... no dignem res.

ESCENA III

Dit - Pasqual.

Pas.

(Surst molt capficat del castell sens
fixar-se en D. Wassari.)

Mentres apuram los pastres
aqui respirar podré!
D. Ziberi cent preguntes

durant lo dinar m'ha fet,
y a cada pregunta m'clau
me semblava que'm clavés...)

Wa. (Molt cavila segons sembla...
si coneixera'l secret!...)

Pas. (C'o'm plauria poch ni gayre
lo poder-la casar ab ell.)

Pro. es impossible.

Wa. Impossible.

Pas. (suspir.)

Ho compren aixis?

Wa. HO comprench.

Pas. Per lley de naturalesa
la tal unió no pot ser:

ho enten aixis, D. Massari?

Wa. D. Pasqual aixis ho entench.

Pas. Mes lo que m'apruva y mata

20
225

es com evitar podré
lo compromís que tinc sobre...
No n'heu d'ixis?

Wa. Així ho veig.

Pas. Per mi casi es un cas d'honra...

Wa. Per mi S. Pasqual també.

Pas. (estranyat.)

Per vostè?..

Wa. La seva es meua.

Pas. Mil gracias...

Wa. No hi ha de que.

Pas. Per quans medis hi ha possibles
aquest compromís salvem.

Wa. Salvem aquest compromís!..

Pas. Convé molt...

Wa. Si que convé.

Pas. No n'pot creure D. Nassari.

Wa. D. Pasqual cregui que n'erech.

Pas. Per altra part si m'hi nego.

Wa. Ja sè que 'ns hi negarem.

Pas. Com a bon saldo de comptes

me tren fora del castell,

me pren la major domia...

y D. Nassari, que fem?

perque jo'l treuve de mestre...

no n'eren aixi?

Wa. Aixi mateix...

Pas. Y això ray, fora'l de menes.

Wa. (molt espontaneo.)

Donchs per mi fora'l de mes!

Pas. Sino que temo per postres

ma funda!...

Wa. (Y jo també!)

Pas. Y que faig?

Wa. Oh! vostre ray
que te l'ronyo ben cubert...

Pas. Que val dir?

Wa q Que qui toca oli...

Pas. (Indignant.)

D^r. Nassari com s'enten?

M'agrada aquesta fromagesa!

Wa. Bè, perdoni: no he dit res.

(Pausa.)

Pas. To'l pago perquè es un sabi
- parlantne piadosament. -

Pensi un medi desseguida
que en això posi remey...

Wa. Com val que jo?...

Pas. Com? Volentho!

Wa Si no tinc cap...

Pas. Y donchs qu'es

això?..

(tocantli'l front.)

Wa. Casi bé diria

que això es un olla de set

Pas. No estich per bromas: cavili.

Wa. D. Pasqual, cavilare.

(Tots dos se dirigeixen a cada un
dels costats de l'escenari y dintren
a l'hora lo següent apart.)

Es don. (Vés: ficat en jochs de noys!
En últim cas lo remey
serà escriureli una carta
revelant tot lo secret.)

(se quedan sumament pensatius.)

ESCENA III.

Dits - Roch.

Roch.

(Surt disparat.)

Ta respiro! Quim dinar!
No'l pahivé a se de Deu.

(Adonantse de Pasqual y Nassari.)

Véneu com l'arell al dit.

(Cridant.)

Ola!

Pas.

(Dorant un giraval espontat.)

Ay!

Wa.

(Fent igual joch.)

Uy!

Pas.

(Després de respirar.)

Eot vosté

no val lo susto...

Wa.

No'l val...

Ro.

Es qu'estich rabios, enten?
Necessito sanch!

Wa. Donchs sangris.

Ro. La sanck! la sanck de vostés.
Finck un empatx.

Wa. Crema t'artaro

Ro. Un empatx de rabia, ho sent?

y necessito esbravarme
y ave aqui in'esbravare.

Pas. Sosegnis, home, sosegnis...

Ro. Horit son los padrins...

Pas. Perque?

Ro. Perque? Per romprens la crisma!

Wa. Padrins?... Crisma?... Hi ha un bateig?

Ro. (Furiós.)

Calli, ò sino aqui ab l'espasa
l'esberlo de cap a pens.

Pas. D: Roek esalti ma estona
y parlant nos entendrem.

Ro. Senyor mio, jo no escolto;
jo no mes pego.

Pas. Per Deu!...

I si arribés a convence'l,
y a persuadirlo arribés
de que viu en un error?

Ro. Zinch molt pelat lo clatell.

Wa. (Passantli al darrera y ab molta
calma.)

Donchs miri: hi veig molta llum!..

Ro. (pigantli una bofetada.)

Y dignim: are que ven?..

Wa. (Gemegant.)

Uy... uy... uy... veig las estrellas.

Ay no t'hi veuré may mes!..

Pas. Prò per Deu!...

Ro. No torno envera!

May hi reculat per res:
jo he tingut cent desafios,
hi guanyat catorce creus,
ahont m'han dit vaji, hi amat:
m'hi rigut de fam, de fret...

Wa. (interrumpintlo.)

Bè si, la cansò de sempre...

Ro. Que ara tots la cantarem.

=
— Musica —

Ro. Jo'm dich Roch Rocafort,
Roch Rocafort y Rull;
y al veure se'm fa un tort,
la sanxh sento que'm bull:
y escolto dins del cor

tal rabia de venjam,
que apar tinch un tambor
que toca a foeh y a sanch.

Rataplan, rataplan, rataplan!

Alto 'l tambor!

rataplan, rataplan, rataplan,

Jo D. Poch de Bocafort.

—

Pas.

Me diuren D. Pasqual
y soch un majordom,
tant serio y tant formal
com puga serlo un hom.
Los crits no 'm fan temor,
y a fe jo l'hi puch di,
que per toca ab primor
un arpa vinga ab mi!

Ta ven que val
Kitiklin... Kitiklin... Kitiklin
que no es manco D. Pasqual.

—
wa. Nassari 'm van posar
y'l pare sab perquè;
si tocan se tocar
la gaita y l'oboè.
No 'm fan por pas los crits
ni temo los venéchs:
soch l'home Dels neguits
y'l sach soch Dels gemechs.
Güeregüech... guereguech... guereguech
venken vostés
guereguech, guereguech, guereguech
que serveixo pels porquets.

—

Roch. Si això es burla no n' tolero!

Wa }
Pas } No n' tolero jo tampoch!

Ru. Jo D^r. Roch.

Wa. To D. Nassari.

Pas. To D^r. Pasqual.

Los tres. Som tres per tot.

Y sent tres y tots tres mestres,
y sent tres, no dignem res.

Rataplan, rataplan, rataplan,

Kitiklin, Kitiklin, Kitiklin...

Guereguech, guereguech, guereguech.

Y sent tres no dignem res.

— Precitat. —

Pas. Pero home de Deu, escaltí...

Ro. To no vull escaltar res.

Pas. (Ab un gran crit.)

Donchs escaltará!

Ro. Donchs digui.

Pas. Me ven à mi?

Ro. Pron que'l veig

Pas. Y'm capàs de llansar
mil duros sens mes ni mes?

Ro. No senyò.

Pa. (Veig que va al bulto.)

Pas. Y donchs miri: de primer
Donaria deu mil duros
que faltà al tracte qu'hem fet.

Ro. (consensit.)

Fòquila!

Pas. (Encaixant.)

La focó.

Ro. (Apertant li la ma.)

Estrenyi.

Pas. (Desagafant se.)

No tant, home.

Wa. (A la orela de Roch.)

Ta son sens!

Ro. Que son meus?

Pas. Que?

Wa. 'Ls deu mil duros!

Pas. (et admirat.)

Com val dir?

Wa. Tant com ho sent.

(A pasqual.)

Creu vostè que al mitj del dia
pugan sortirne 'ls estels?...

Pas. No crech en semblant bestiesa.

Wa. (A Roch.)

Ha pensat que 'l caball seu
puga parlar com jo parlo?..

Ro. D: Wassari, ja hi tornem?..

Wa. Douchs la boda que projectam
es mes dificil de fer
que no que 'ls estels sortissen
y que 'l seu caball parlés.

Par. Zals embolichs a que venen?..

Ro. (Després de medirlo de cap a pens.)

Are ho veig ben clarament.
Es qu'ell deu voler casarhi:
veliaqui ben clar y ben net.

Wa. (Ritent.)

Ta, ja!.. val mes que me'n rigui!

Ro. (Ricat.)

Si rin 'l mato!

Wa. (Espantat.)

Deu meu!

Pas.

(Enourentsel.)

Vagisen... vagisen luego...

Ro.

(Amenassant.)

Si: que se'n vagi, perquè...

Wa.

(Amontsen.)

(Això ja es impossible;
y no vull callà mes temps,
y la curta que l'hi envia
del misteri alçarà 'l vel.)

ESCENA V.

Pasqual - Proch.

Ro.

Aquest home demà a fora

Pas.

Si, si: demà saltarà

Ro. Y la Ventura...

Pas. Descansi!

Ro. Prepari qu'en Trinitat,
es fill del senyor Barró:
que hi haurà obstacles molt grans...

Pas. Pues miri D. Roch encare
que jo la valgués casar
al fill de D. Fiveri:
que'l senyor Rey ho manés,
que'l sant Pare ho escrigis
no podria ferho may...

Ro. No podria?

Pas. No podria.

Ro. Aixís quedo descansat.

(Ab tot Roch, vivim alerta!)

(Allargantli la ma.)

Sogre...

Pas.

(Encarixant.)

Gendre.

Ro.

(Amantsen.)

Deu lo guant!

ESCENA VI.

Pasqual.

Avuy per primerera volta
transecorreguts disset anys,
sabrà un mortal lo secret
que amaga de Trinitat
lo misteri de sa vida.

«No hi ha mes... I aquest mortal
contat tot y debatut
la meua filla serà...»

Pasqual, animo... es precis.

(queda pensatiu.)

ESCENA VII.

- Dit - Ventura. -

Ven.

(Al veurel.)

Si'l mestre l'hi haurà dit ja...

Pas.

(Reparant en sa filla.)

Lo cel aquí me l'envia.

Ventura!

Ven.

Pare!

Pas.

Un instant.

sen y escolta.

Ven.

Sech y escolto.

(se senhen.)

Pas.

(Després d'aixugarse l'front.)

(Ni jo se' com comensar.)

Ven. (Ritent.)

(Vamos, are 'm dirà allò.)

Pas. Escolta, t'vull conta' un cas.
Una vegada era un pare.

Ven. (Rarit.)

Tenia tres fillas?

Pas. No cap.

Ven. (Admirada.)

Ay, ay... jo 'm creya que si.

Pas. Calla, que això es molt formal.

Una vegada era un pare

- lo nom després ja 'l sabràs -

noble y senyor de un castell

- lo nom ja 'l coneixeràs -

Ni sos béns ni sa noblesa

podiam serne heredats

per cap de sos fillos femelas
segons lleys de sos passats.

Ven. (Ay, ay... es un quento non,
veyam, veyam que serà.)

Pas. Pots contar com desitjava
teni un varó, pots contar!
sens ell son nom s'estinjia,
perdia sa potestat;
mes ab tot y desitjarlo,
cà! Això vols això no hauràs!
La esposa tingué una noya
y'l pobre caigue malalt.
Del disgust... Després d'aquesta
altra noya al cap de un any
y non disgust, y al darrera
també nova emfermetat,
fins que al arribar la tersa...

Ven. Va néixe 'l roy?

Pas. Ta venras!

Si va ferme de novenas,
 Jejunis y tretzenars,
 almoynas y prometensas...

Si'n va remoure de sants!..

Quan vetagui que 'l monarca

disposa per lo marxar

à las Indias.

Ven. (com trobant una idea.)

Calli, calli...

Pas. No, tu ets la que has de callar.

ESCENA VIII

Dits - Trinitat.

Fri.

(que atravessant canhelosament
la escena y després de dir los sos
primers versos, se fica en lo pa-
belló, treyent lo cap per la finestra.)

Còntan quentos, escoltem los
à mi que m'agradan tant.

Par. Desesperat lo bon home
— lo nom després ja vindrà —
avans d'embarcar-se a Cadis,
qu'es un país molt salat,
ahont hi ha moltas gitanas,
lo dimoni 'l va tentar,
y 's va fer tirar las cartas
y aquestas varen dir clar
Inya ella per fruit de gracia
aquell noy tant desitjat.

Fri. (qu'es bonich: a se m'engresca!)

Pas. Lo bon noble s'embarcà
 ab lo cor ple d'esperansa,
 quan vetagui que ve'l cas,
 y la pobre Baronesa
 - lo nom després ja vindrà -
 donà al mon...

Ven. *Woy...*

Pas. *Woya.*

Zri. *(Rient.)*

Ta. Ya!..)

Pas. Al veure tanta desgracia
 mor del disgust l'endemà.

Zri. *(Tambè s'va morir la mare.)*

Pas. Un majordom molt fiat,
 per mes que mal m'està l'irho,
 - després ja'l coneixeràs, -
 considerant que'l Baró

se moriria alli dalt
si sabia la tragedia
quin' una se'n va pensar!...

Zri. (Ay Deu meu, si fos lo pare!...)

Pas. L'escrin qu'es virido al instant,
y al propi temps que n'es pare
de un heren...

Ven. Si qu'es xocant.

Pas. Desseguir lo d'orra a dida,
com a noy lo fa' criar:
per supost que a las orellas
no l'hi varen fer forats...

Fant bon punt va caminarme
calsetas me l'han posat,
procurantne que la dida
lo cries com bordegas.
Lo noy-noya va creixent

fins a cumplir los setz' anys,
lo majordom lo secret
sens revelar lo jamay,
quam vetaqui qu' en mal-hora
obra la Gazeta y sab
que tornava de l'America
lo Baro ...

Fri. (comprement no tot.)
Qu' escolto! Ah!

Pas. (Ab sobresalt.)
No has sentit?

Ven. (Ab temor.)
No hi sentit res.

Pas. (Fent lo que indica.)
Vinga: passa a l'altra part.
Vols sabè' ls noms?

Ven. (Rient.)

Ja me 'l penso.

Pas. Lo Barro...

Ven. (Ràpit fins al final.)

Ziberi.

Zri. (Somriant d'emoció.)

Ay!

Pas. (Admirat.)

Com los sabs?

Ven. La Baronesa

Rosa... 'l majordom, Pasqual...
y la noya...

Zri. (Aravessant l'escena sense ser vista.)

Ay! jo só noya!

Ven. Y la noya Trinitat!

ESCENA IX.

Ventura - Pasqual.

Pas.

(Ab gravetat.)

Ta comprens donchs que la boda
que has vingut acariciant,
es de tot punt impossible
per mes que'l barò ho manias,
pning no hi ha en lo mon exemple,
ni hi ha estat ni hi serà may
de que's casin... Dugas donas

Ven.

(contenintse de la especie de

torrigneis que tenia per parlar li.)

(Y no poder li parlar!...)

— Musica —

Par. En sabs ja lo secret horrible:
pel teu cor es un cop terrible:
prò mes temps no he pogut ja callar
oh Ventura com tu veus ben clar!

Ven.

(Alegre.)

Pro si us enganyen, al contrari,
si fins de goig jo vull ballar.

Par.

(Admirat.)

Que!

Ven.

(Resprimintse.)

Ay!.. que he dit, si vull plorarhi!

—

(Sospirant)

Es una dona!

Pas.

(idu.)

Es una dona!

Ven.

I molt bufona!

Pas.

I molt bufona!

Ven.

Nyigu... nyigu... nyigu... nyigu... nyi...

ay pobret de mi.

-

Es Don.

A setse anys l'amor

m)

{ ha fet nin al cor

l'h)

nyigu... nigu... nigigu... nyigu... nigu

sera feliz

que } sera infeliz
          } sera infeliz

sera infeliz.

Pas. Deu meu, tu ballas Ventureta
quan sens de mi secret tan gran!
Digas perquè... quin del mes gran!
si n' haurà perdut la xaveta!

Ven. (Fent la trista.)

Ay pare, jo crech que'n mon nom,
to propi faria tot hom!

Pas. Ah! ja comprench lo teu dolor
y planyo a se ton pobre cor!

Ven. To no tinc consol, cap consol ja desd' ara,
y jo vull morir, vull morir, ho mon pare!

Pas. Com morir?

Ven. To n' espero.

Pas. Però noya...

Ven. Sense però.

Pas. Escolta bé...

Ven. No, no...

Pas. Escolta bé...

Ven. (Fingint plorar.)

Oh!... oh!...

-

Pas. (Ab molt sentiment.)

Quina pena
que l'hi causo!
Pobra nena!
morir val!
La corona
del martiri
que l'hi dona
seré jo.

-

Ven. (Mitj consolada.)

No... no... guarden vostra corona
lo meu cor, de bo' us la abandona!

(sospirant.)

Es una dona!

Pas.

(idem.)

Es una dona!

Ven.

I molt bufona!

Pas.

I molt bufona!

A duo. I nyign... nyign... nyign... nyign... nyi...

qu'es infelis

Ay? que sò infelir

I nyign... nyign... nyign... nyign... nyi...

qu'es infelis

Ay? que sò infelir

qu'es infelis

Ay? que sò infelir

(ventura desapareix ballant.)

ESCENA X.

Pasqual.

Encore s'ho ha pres milló'
 Del que mi' via imaginat!
 Are veurà à Trinitat
 y sabentse la questió
 ella mateixa, impossible
 farà sè aquest cacament.
 Quin talent tinch, quin talent!
 Uly quin talent mes horrible!
 Si'l Rey sabia Pasqual la seva disposició

(Ab juricio.)

pron se feya'l bon senyo son ministre universal
 Salvo l'empleo, y en gracia
 me mantinch ab lo baró!

Dono la noya al Drago
y, viva la Diplomacia!

ESCENA XI.

Dit. - Trinitat -

(vestida de dona, molt satisfeta.)

Fri. (Sembla que no'm va gens mal!
ni'm embrassa ni'm fa nosa...
Pasi be, n'estich gojosa!)

(veient a D. Pasqual, adelantantse lo

toca per l'espatlla.)

Senyor majordom... que tal?

Pas.

(sens conèixerla.)

Molt be! (Calla: una senyora.)

Fri.

(Ab coquetèria.)

Que l'hi sembla aquest vestit?

242

Pas.

(estupefacte.)

Estich despert o dormint?

Fri.

(ion.)

No l'hi agrada!

Pas.

(com presumint lo que pot ser.)

Quina fóra!

(cribant-la.)

Trinitat!

Fri.

(ab enculler.)

Que s'ofereix.

Pas.

(desesperat.)

Ay! es ella, es ella... si...

Perquè s'ha vestit així.

Fri. Perquè es lo que 'm requereix.

Pas. Qui'l secret l'hi ha revelat?

Fri. Vostè.

Pas. To!

Fri. Vostè, vostè...

Pas. No pot esse...

Fri. Donchs pot se:

amagada ho he escoltat
quam ho explicava a Ventura.

Pas. (Desesperat.)

Hi ha en lo mon sort mes traidora?..

Fri. (Ab coquetèria.)

I... l'hi agado de senyora?

Pas. (Espontaneo.)

Gens!

(Rectificant.)

Dispensi criatura
ni menos se lo que 'm dich.

Fri. Donchs jo crech qu'estic milló!

Pas. Si: està bé; està bé... pero...

(Quin negoci mes bonich!)

Zri. Donchs miris, crech que hi guanyat.

Quan era noy, cada dia
cent mil voltas me sentia:

- Que es menut en Trinitat!

Per home es massa petit,

tè la mà massa primeta,

y es un xich massa alt de pit! -

I ara 'm sembla 'm sentirè:

- Qu'es mona! Quin serafi! -

I allò que daba que di,

ara diran: - Qu'està bé!...

Pas. To finch por de algun treball...

Zri. (Ab molta coquetèria.)

Fins crech que 'm diran preciosa!

Daria qualseval cosa

de tenir aqui un mirall!

Mes calla 'l vaig à buscar!

(En acció d'anarhi al castell.)

Pas.

(Detenintla.)

Pro y are? Hont va desgraciada?

Zri.

A donarme una mirada.

Pas.

La pot veure 'l seu papà...

Zri.

Y que'm veji!...

Pas.

Aixis vestida...

(Resolut.)

May, impossible!...

Zri.

Y donchs bé,
al menos dignim perquè.

Pas.

(Ab miteri.)

Perque'm pot costar la vida...

Zri.

(Espantada.)

Com!

Pas.

Si sab la tramoya

que à fi de bé, l'hi he jugat,
 sentla passar Trinitat
 per un noy sent una noya.

(Ab desconsal.)

I valdria al fi el D. Pasqual
 després que l'treguin de casa,
 venrel humil com un ase
 al devant de un tribunal?
 Vol que m'armin un procés,
 y que tras tantas quimeras
 me vegin remà à galeras
 ò be escombrant pels carrers?..

Zri. Que vol que fassi?

Pas. Primè

no presentarse al seu pare...

Zri. L'hi prometo, ey! sols per are.

Pas. (Guanyem temps que això convé!)

Fornarse a posà l' vestit...

Fri. Oh no, no... are'm fa' vergonya.

Pas. (Mirens, mirens la gasmonya...)

Fri. No'm donia poth neguit...

Pas. (Suplicant.)

Fassin, Trinitat!..

Fri. (M' aprua!)

No me'l vull posar may mes!

(Tranició.)

Pero aquest mirall atont es?..

Ah! al quarto de la Ventura!...

(Et pronunciar la paraula ven-

tura fa' una transudació 7 repent-

sante posa a plorar.)

La Ventura!...

(Plorant.)

Pas.

(Alarmat.)

Y are que hi há?

No plori tant fort, per Deu!...

Zri.

(plorant.)

Ho ven D. Pasqual, ho ven?

Are no 'ns podrem casa!...

Y tant que m'l' estimava...

Pas.

(Picant de pens.)

Pot haberhi mes torment!...

Baró.

(dins.)

D. Pasqual!

Pas.

(atxirimitat.)

Ay Deu si'l sent!...

Calli... calli...

Zri.

(plorant cada cap mes.)

M'agradava!...

Pas.

(desesperat.)

Per Deu no plori!...

Zri.

Oh voste'

tot ho pren rikent, carat!..

Pas. (Y dech estar trastornat...)

Y quina cara dech fer!..)

Vens

(Anteriors.)

D^r. Pasqual!

Pas.

(Desconcertat.)

Vaya m burgit!..

Y ab quina cara 'm presento?

Vens

D^r. Pasqual!..

Pas.

(Cridant.)

Ta vinch! Ta l's sento...

(Pot haverhi mes nequit?..)

(Tot lo restant esperant en aparixer

serio. molt jugat.)

Filla meua... Dominemnos...

Esperat... ja n'he lograt...

246
Si, si... ja estich dominat...

(Kihent l'orsadament.)

Vritat, noya?... Presentemnos!...

Zri.

(Sortintli al pas.)

I jo aquí que faig? ero ven?...

Pas.

(Amantseu.)

Dominarte... dominarte...

Escriure al Borró una carta,
y'l demés que n'passi Deu.

ESCENA XII

Zrinitat.

Que'm domini! Com ho din!

Fa de bon aconsellar!

Com que ell no's nava a casar...

El té'l cor mort; jo'l tinc un!
Y ves, tant que m' agradaba.
Tant gnapa, tan aixerida...
m'havia robat la vida,
y ab'ls ulls me la menjaba.
Pobre Ventura, pobreta,
y ella ho debia sabé
perque'm va' dir, no pot ser
tot ho dit. Ves quina treta.
Quin xaseo! La pobrissona,
tant que reya fa' un moment.
Oh, y aixó del casament
deu se una cosa més bona!

ESCENA XIII

Dita - Ventura.

Ven.

(vestit d'home, al molt desembaràs)

41
247

Això es un anar de Deu!..

Pré entrabanca!... re fa' nosa.

(reparant en Trinitat.)

Quina noya mes hermosa!

Fri.

(Girant la cara.)

Un jove! Ay Jesús, si'm ven!..

Ven.

Sobre tot, no du cotilla...

Aquell boix!.. aquell boix!..

Fri.

(sospirant.)

Ah!

Ven.

(molt resolt.)

Inspira? M'hi toca una.

(Anant hi.)

Y qu'es ben guapeta! Ay filla!..

Fri.

(No embaràs.)

S'acosta!.. Qu'es descarat!..

Ven.

(Tocontli l'espallta.)

Senyoreta... senyoreta!..

Fri. Oh que miro, es Ventureta!

Ven. Ay que veig, es Trinitat!

— Musica —

Fri. Ay, ets tu...

Ven. To sà a se'.

Fri. Oh! sorpresa!

Ven. Y perquè?

Fri. Tal vestit...

Ven. Es lo mien.

Fri. De segur?

Ven. Com lo teu.

Fri. Y donchs tu?

Ven. Sò un galan.

Fri. I fu in vals?

Ven. Sò constant!

Fri. Quin content!...

Ven. Quina sort!

Fri. Donchs es mèu...

Ven. Mon amor.

~~Lodo~~

-

Lodo. D'aquest punt, dolsa esperansa
tu revins en nostres cors,
De avuy mès la confiansa
matarà tots los dolors.

-

Fri. Tu seràs...

Ven. Ton amant.

Fri. Seràs fiel?

Ven. Y constant.

Fri. To serè?

Ven. Mon amor

Fri. J'findras...

Ven. Lo teu cor...

Fri. Que felis!

Ven. Tant com tu!

Fri. No t'crech pas!

Ven. De segü.

Fri. No es engany?

Ven. Pots duptar?

Fri. Ay qu'es dol!

Ven. Estimar!

Es. Ay qu'es dol estimar!

ESSENA XIII

Ditas - Cropsis.

42
249

- Recitat -

Cro.

(At venent als los trajes cambiats)

Mare de Deu!... que tabolas!...
Ei; s'han canbiat los vestits...

(A ventura.)

Si'l teu pare t' ven te mata;
més en bona fe vos dich
que us escam la trasmundansa...

Ven.

(Ab molt brio.)

T bé Crospis, que tenim?

Cro. Lo senyor notari espera...

Ven.

(estranyant.)

Lo notari?

Cro.

D. Magi.

Lo senyo Baró al mitj dia
que'l'nes a buscar mi ha dit,
perque té de fer capitols...

Ven.

(Botant d'alegria.)

Capitols... noya has sentit?

Fri.

(Ab pressa.)

Amen... amen...

Cro.

Que no tardin.

ESCENA XV.

Dits - D. Nassari.

Wa.

(Surst mal preocupat ab un plech

a la ma, agafa a Croppis y li din apart.)

Oh y que vens com l'arnell al dit...

(Ab misteri.)

Quan serveixis los cigarros.

hi posaras entremitj

aguest plech.

Cro. Ja 'n finch am altre...

Wa. Uvi altre?..

Cro. Uvi altre.

Wa. Y de qui?

Cro. De D. Pasqual...

Wa. De de bo'?

Cro. Si senyor...

(Anantseu.)

Wa. Quin embolich!

ESCENA XVI

Dits menor Cropsis.

Ven. (Per un costat cocentli l'espallta.)

D^r. Nassari!

Wa. (Ab dalsura, confonentla.)

Trinitat!...

Ven.

(Esclafint la rialla.)

Que no'm coneix?...

Wa.

(ab abatiment.)

Y infelis!

Fri.

(tocantlo per l'altra espatlla.)

Dⁿ. Wassari...

Wa.

(distret.)

Com?..: que mana?

(Sortint de sa abstraccio.)

Sam ven, sam von y sam vin!
Demones mana tiravant,
que vol dir, - ay qu'estich guarmit!

ESCENA XVIII

Dits. - Dⁿ. Proch.

Roch.

(Pegantli à l'espatlla.)

Senyò mestre: Dos paraulas!

Ven.

(Fent à Roch lo mateix joch.)

Jo à vostè las hi vull dir!

Wa.

(que s'escapa, apropiant las

distracció de D. Roch.)

Ja veurà... Finch altre seyna...
no s'ós cas... Fugio: fugim!

(se'n va precipitat.)

ESCENA XVIII.

Dits menes D. Wassari.

Ro.

Qu'es això? que significa?

De mi may ningú se'n rin...

Tri.

Anem, anem, Ventureta...

Ven.

No, espera: Deixa'l per mi.

Ro. Bé vaja, fora comedias...

Ven. Comedias? No hi ha perill...
No fa' malt que era una dama
y ha suspesat los meus dits!

Ro. (Ab galanteria.)

Las manos blandas no ofenden.

Fri. (Esclafint la rialla.)

Vajisho prenent aixis!

Ro. (Senyalant a trinitat.)

Qui a mi m'ha insultat, es ell
que disputantli, l'he de Dist
la seva ma, senyoreta.

(Aventura.)

Ven. D^r. Roeh atengui que aqui
no hi ha cap altra senyora...

Fri. (molt ràpid.)

Que jo!

Ro.

(Furiós.)

S'ha cregut aixís
escapars del desafió?...

Ven.

(Lixintli al pas.)

Si ab algú's bat, serà ab mi.

Fri.

(Espantada.)

Anem, anem, Ventureta.

Ro.

Ahont t'enen que anà?...

Ven.

Allí dins...

Fri.

Si: perquè 'l notari espera.

Ro.

Lo notari? Que vol dir?...

Fri.

Vingui si vol y ho sabrà,
que ja 'm cansa tant neguit.

(Ragafan del bras y se'n van.)

Ro.

I se'n van! Donchs, jo 'ls segueixo,
per més que 'm portin als llims.

(Los segueix.)

ESCENA XIX

D.ⁿ Ziberi - Pasqual - Massari.
Crosapis - Coro.

Zots.

(Sortint del castell ab molt exponció.)

Fora... fora... aquí desora...

Zi.

Si: allà fa massa calor!

Pas.

(Lo que fa calò 'l xarel-lo

que s'han begut a trompons.

Un.

Vaja... segueixin los brindis...

Altre.

To ja he brindat...

Altre.

Tambe jo...

Altre.

To també.

Altre.

Donchs, a qui toca?

Zi.

Ara'm toca a mi, senyors.

Crosapis, posa oli a las plantias

(Ho la.)

y, apa, acompanyenme tots.

- Musica -

Zi. Dos vints ne fan quaranta:
 xexanta fan tres vins,
 y quatre vins vuytanta
 y aixis fins l'infinit.
 Per xò a qui té tristesa
 bons tragos de vi bo:
 si un trago no l'hi cura
 llavoras beure'n dos.
 Ah! Tra... la... la... la... la...
 Visca, visca la tabola!
 Tra... la... la... la... la...
 Rodi, rodi noy la bola,

Fra... la... la... la... la...

Brindem sense para'.

Zots. Ah! Fra... la... la... la... la

Visca, visca la tabola!

Fra la la la la

Rodi, rodi noys la bola...

Fra la la la la

Brindem sense para'.

- Precitat -

Zi. Bravo, be: y are deixenme...

Lo cafè es allà al saló...

anenti, luego venim,

y en aqui ab vosaltres dos

acabem d' una vegada

la iniciada questió.

Pas. Vostè dirà. Digni, digni.

Zi. Crospis, jo l'vull pendre aquí,
y tu també major dom...
vostè també D. Wassari...

Wa. Ego?

Zi. Si: vosaltres dos.

(Tots los de més van al indicat saló.)

ESCENA XX.

Pasqual - Wassari - Ziberi -

Crospis (en los ratos que s'indica.)

Zi. Sentarse: fora pasturas.

Pas. Bè.

Wa. Seyem.

Zi. (et Crospis.)

Aboca moy!

(A Nassari.)

Vostè com a home de lletres
il·lustrarà la qüestió.

(A Crosbis.)

Fè' compte... aixís, que no s' vessi.

Pas. (Ay! me fa un trip-trap lo cor!)

(Crosbis surt a una indicació del Baró.)

Zi. Vaya, donchs: anem al cas.

(A Pasqual.)

Zi creus que jo só un mussol...

Pas. Mi senyor...

Zi. No m'interrompis!

Wa. (Dixò fa molt mala olor.)

Zi. Però l' mussol téus d'entendre
Pasqual, que canta tot sol,
y ab això escolta com canto:

47
255

Aquí l'uny d'aquell burgit,
acabem la discució.

Pas. Per mi acabi...

Wa. Per mi digni.

Zi. Ab disset anys ben aprop
que me'n vaig anar de casa,
per visitar l'altre món,
hi notat una estrangera
— es a dir estrangera no,
perque jo t'conech de sobras
y se'l qui es un majordom!

Wa. (A Ziberi.)

Vol un terrosset de sucre?

Zi. Si.

Wa. (Zirantli a la trassa.)

(Endulsem la qüestió.)

Zi. Jo tenia set hisendas

tòtas set a qual millor;
y avuy veig al passar llista,
que de set me'n surten dos.

En quom jo vaig anà a America,
no erats mes que un trist pelon,
y ave se qu'ets propietari...

Pas. Mi senyò... però mi senyò...

Ma. (A Pasqual ab un tarroset de sucre.)

Que l'hi poso?

Zi. Posi y calli.

En has fet lo que fa tot hom...
T'has fet rich a mas espatllas...
Tonto jo que t'ingra a coll...

Pas. Senyò Borrò sab que ls comtes?..

Zi. Mira Pasqual, en lo mon
sempre que s'tracta de números
se'ls fa dir tot lo qu'es vol.

Pas. (Cremat.)

Que val Dir?

Zi. (Ab molta calma.)

Kit! wo t'alteris!

prenem café.

Ma. Ze rahò.

Zi. Tu t'has fet rich y jo pobre:

tenia set... y ara Dos:

tu mmultiplicas... jo resto,

y per no tenir questions

lo mussol quan no dormia

ha trobat un medi bo.

Encare que riga un noble,

y tu un plebeyo tant sols,

deixo apar los ets y uts

y la sanch de tots colors,

y com que tens una noya

y com que jo tinc un noy,
y com que se que s'estiman
- y no 'm digas pas que no -

(A veure un moviment negatiu

en D. Pasqual.)

los casem, y finiquito,
perque l'hi daràs per dot
las hienidas qu'evan mevas
y... endavant la professó.

Pas.

(resolt.)

Impossible!

Zi.

(molt tranquil.)

Vaja, tonto;

aprofita l'ocasió,

que una ganga com aquesta...

Pas.

(cremat.)

Per vostè es la ganga.

Zi. Com?

Pas. To reclamo lo qu'es meu:
ho he comprat ab mon suor...

Zi. Y á costa de mas castellas

D.^m. Pasqual.

Pas. (acalorantse.)

Senyò Baró!...

En bons termes me diu lladre!...

Zi. Pasqual, ni lladre ni gos!

Pas. Es que jo no puch passarhi.

Zi. Tampoch puch passarhi jo...

Wa. (Agafant l'ampolla, y abocant
aigua, primer á D. Pasqual,
despres á D. Fiberi, sent lo qual
y á causa de distreses, va om-
plint la copa fins que sobresixint
mulla al senyò Baró.)

no s'alterin... no s'alterin...
que valen las questions?

(Aboca a D. Pasqual.)

no val, siquerra una malla!

Zi.

(A Vassari.)

Vostè opina?...

Wa.

Que'l millor
es arreglà' una avinenca.

(Aboca a D. Pasqual Tritoyentse.)

Zi.

I no l'hi sembla faig prou
dant un noble a la plebeja...
Val encara mes honor?
Val encare...

(Al sentir se las camias mulladas

pega un gran berinco.)

Cristo 'm valga!

Wa.

Que?

Zi. M'ha posat com un xop.

Wa. Dispensi!

Zi. Pro que no hi veyà?

Wa. Dispensi senyò Borró...

Zi. Vaya, vaya: anem al gra
y las questions acabem.

(A Pasqual.)

Que'li casem ò no'ls casem?

Pas. Veurà, deiximhi pensà.

Zi. (A Wassoari.)

Vostè com a home de ciència
que opina? no l'hi parlaré?

Wa. Ja veurà: m'hi pensaré.

Calma... calma y paciència!

(S. Wassoari y Pasqual, un a cada
costat del escenari, pensatius.)

(La Ventureta està entevada)

y dirà que no; està clà...)

Pas. (La Trinitat ho sab ja
y salvaré la jugada.)

Zi. Heu pensat o no heu pensat?

Pas. Hi pensat.

Wa. I jo també.

Pas. Que's casin, ey! ab tal que
s'exploti sa voluntat.

Zi. En tal punt no cal pensarhi:
coneix bé los sens amors
y per unir-se 'ls sens cors,
treballa a dintre 'l notari.

Wa. }
Pas. }

(admirats.)

Lo notari?...

Zi. D.ⁿ Magi...

l'hi he dit que estengui 'ls capituls

fent constar tots los meus tituls.

Pa. (A Nassari molt ràpid.)

Corri vagin a impedi!

(Nassari se'n hi va.)

Fi. Alto aqui D.^m Pastanaga!

(Mes fort veient que no's debura.)

Alto Dick!

Wa. Ja ni'hi parat!

Fi. Que pot ser se han figurat
que sò un baliga-balaga?
- No'm deya ara fa un moment
que l'hi donava la filla...

Wa. (Ab certa malicia.)

Quina filla?

Fi. La pubilla,
sent d'ella l'consentiment?

Wa. (Espontaneo.)

Es que la tal filla no hi es.

Pas. (molt viu.)

Com que no hi es?

Ma. (volent corregir.)

Ta i verra...

Pas. Expliquis, expliquis; clà.

Ma. (tartamudejant.)

Vostès s'han pres al revès.

(A Ziberi.)

Vostè de mi fill...

Pas. (molt espontàneo.)

Oh! té mi fill!

Com ho dir!

Zi. (estranyat.)

Que vol dir ara?

Del meu fill bé'n dech ser pare?

Pas. Del seu fill no hi ha perill.

Zi. Com no 'n sò pare?

Na. (Interventiu.)

Comprenga

que hi ha errors...

Zi. No: no perilla.

Pas. (A Ziberi.)

No hi ha tal fill...

Wa. (A Pasqual.)

Wital filla.

Zi.)

Pas. Lo Dimoni que m'entenga!

Zi. Cap y cap zero!... ho ven clà'?

Això es matemàtic... es...

Wa. (A Ziberi.)

No, no es pendrens al revés:
son dos los noys per casa.

Pas. No es això son dugas noyas.

Zi.

(cremat.)

Casi bé'm seu pernabatre
aixis, dos y dos fan quatre...

Wa. Quatre noys?..

Zi.

(cremat.)

Quatre baboyas!

Wa. Oh es que sento aixi a conveys
causam los fills... y després.

Pas. No hi fa' res...

Zi.

Com no hi fa' res.

Y qu'es això?

Pas. y

Wa? Un joeh. De noys!

Zi.

No tinc un fill?..

Wa.

(A Pasqual.)

Y aqui un altre.

Pas. No; una filla com vostè.

(Aziberi.)

Zi. Venken ja hi formem a se.
Dos y dos, per tot sum quatre.

Wa. (kavit.)

Es que...

Pas. (ion.)

Es que...

Wa.)

Pas?

Es que...

Zi. Fora esquis!

Ab bona se n'hi ha' nu munt.

(cridant.)

Erospis!

Eros. (Reapareix portant una safata

ab cigarras.)

M'han cridat al punt!

Zi. Qui es això?

Cro.

(Deixant la sabata.)

Miri, sum y papés.

Fi.

(et exorsis.)

En Trinitat y en Ventura
que vingan aquí al instant...

Cro.

(trouantseu.)

Que vivran quan los vuran.

(D. Ziberi topa ab lo dor plechs
que hi ha entre 'ls eigarros.)

Wa.

(Al veureu.)

(Adios... misterium naturæ.)

Fi.

(mirant lo sobre deli plechs.)

Veyam això que serà
Es per tu.

(Dantue un a Pasqual.)

Pas.

Per mi?

(estranyant.)

Així sí diu!

(Desclouren les plechs.)

Wa. (Wassari sem lo cap vin.)

Zi. (mirant a Pasqual.)

Firma seva?

Pas. (Avans de llegi lo que obra.)

Vigilà!

(Ziberi y Pasqual llegeixen.)

Wa. (Observant los.)

Y com s'encén D. Pasqual!...
y'm mira de quia d'ull.
L'altre l'mira de regull. -
Are arriba l'temporal!

Zi. (reconcentrat.)

(Diu qu'es noya en Trinitat
y ab sa firma ho assegura?...)

Pas. (idem.)

(Un xicot es la Ventura?)

(Atgalant a Nassari pel clotell.)

Oh miserable!

Zi.

(Atgalant ple clotell a D. Pasqual.)

Malvat!

(-Quadro-)

Wa. Dⁿ. Pasqual, pietat De mi!

Pas. Pietat De mi, D. Ziberi...

Zi.

(Deixantlo.)

La causa de aquest misteri...

Pas

(idu a Nassari.)

Aquesta carta! L'seu fi!

Wa.

(gemegant.)

La seva esposa expirava
y jo per salvar l'herencia,
faltant a la conciencia
aquest tripizoch armava...

Ja ven que l'hi era leal!..

Fi. Té' rahò, si; està en lo just.

Mes perque semblant disgust
tu'm reservabas Pasqual?

Pas. (Ab to compungit.)

La seva esposa firmava...
Vostè à America vivia,
y com que un noyet volia
la noya un noy transformava...

Ma. (Dinculpant lo.)

També no peya à fi de bé!

Fi. No mi' has fet mal disbarat!

(Pausa. Després de reflexionar
un poch exclama.)

Mes calla: ja està arreglat:
ja veureu, no digessen ve.

ESCENA ULTIMA.

Dits - Trinitat - Ventura
Roeh - Crospis - Crospis - no
tari - Coro general.

Ven. (A Pasqual.)

Que l'hi semblo?

Pas. (Mirantlo ab complaiencia.)

Ben plantat!

Tri. (A Triberí.)

Y jo papà?

Tri. Qui es bufona!

Ro. D^r. Pasqual, l'hem feta bona!

Wa. (A Roeh.)

Era un cas inesperat!

Ro. Oh, si senyó inexplicable.

Un cop m'hi ficat al ball...
 Dende are sols lo caball...
 lo caballet y l'estable!

Wot. (Entregant a D. Tiberi uns ouen-
 ments.)

Los capitols y ls anexos...

Fi Ta estan corrents D. Magi?

Wot. Si senyor.

Fi. Donchs porti aqui.

(Després de mirarlos.)

Pro s'hauran de canbia' ls sexes,
 Dich los noms.

Wot. L'esmenaran.

Wa. (Mirant a Pasqual

y donchs que s'fa l'casament?

Pas. Que hi ven cap impediment?

Wot. No senyors... fixin avant.

Zri. Es Dir que 'ni deixan casar?

Zi. Que no'l vols?

Ven. Respontli.

Zri. (Baixant lo cap.)

Si.

Pas. (A ventura.)

I tu la vols?

Ven. Mes que à mi!

Ro. (En actitud d'anarsen.)

Per molts anys.

Wa. Pues que se'n va?

Ro. Me'n vaig y no tornare'...

Vaya, vaya! quina trèta!

Ta ni dir la mèva planeta

que tinc de morir saltè!

Wa. (A tiberi.)

Ven? A la fi ha valgut Deu

que tot sortis bonament.

Zi. Lo que sento francament
es trobar-me sense heven...

Pero bah! l' remey es sabut;
Demà 'm caso y fora afanyts!

Lo que 'm dal son los setz anys

(A Pasqual.)

que per mió tén he perdut!

Wa. Casos més inesperats!

Zi. Dos bodas!

Pas. Es lo milló!

Wa. Y ls senyors?

Ven. Ay té rahó.

Zri. } Senyors, quedam convidats,
5 } y estarem a fe cofoyts
ventul } si per regalo de boda

tot lo publich s'acomoda
à aplaudi aquest... Toth de noys!

- F I -

